Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гараһан | № 41 (14367) | 1974 оной февралиин 17, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

РЕСПУБЛИКЫН УРАН ЗУРААШАДАЙ ХОЁРДОХИ СЪЕЗД ҮГЛӨӨДЭР НЭЭГДЭХЭНЬ

ҮЕ САГ БА УРАН ЗУРААША

Үе саг... Тэрэнэй ябаса, манай ажабайдалай хубилалнууд, түүхэтэ хэрэгүүд, ажалша дорюун арад зоной (...)лай мэтэ сэдьхэл бодол, хүсэл эрмэлзэл, түрэл байгаалингаа гоё һайхание, шэрэ будагые, Совет засагай (...)нүүдтэ үдэһэн хүнэй шэнжэ шанарые уран зохёол(...)ю, уран зурааша, композиторнууд гүнзэгыгөөр, тобойсо (...) тодоор харуулхые оролдоно.

Үглөөдэр Улаан-Үдэ хотодомнай Буряадай уран зураа(ша)дай хоёрдохи съезд нээгдэжэ, түрэл республикынгаа (...)бин жэлэй туршада гаталһан алдарта замые, баатар (...)нүүдые, тэдэнэй сэдьхэл бодолые, ажал хэрэгүүдые, (Бай)гал шадарай байгаалиие харуулһан зохёол, бүтээл(нүү)дые үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ болохонь.

Буряадай уран зураашадай холбооной байгуулагдаһаар (...)шоод жэл үнгэрөө. Тиихэдэ оройдоол юһэн хүн — уран (зу)раашад энэ холбоондо гэшүүд болоо һэн. Эдэмнай хэд (...) гэбэл, уран зураашад Ц. Сампилов, А. Тимин, Е. Не(...)нина, А. Окладников, Р. Мэрдыгеев, М. Шестакова, (...)Балдаев, Г. Павлов, Н. Голованов гэгшэд болоно. (...)э нүхэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай урда (...)эхи үеын Буряад оронииие харуулха хэрэгтэ ехэ орол(до)го гаргаһан, олон тоото бүтээлнүүдые, уран зурагуу(д)ые бүтээһэн байна бшуу. Эдэ уран зураашад түрүү(шы)н табан жэлнүүдэй үедэ баатарлигаар ажаллажа, тэм(сэ)жэ байһан хүнүүдэй образуудые эли тодоор харуул(һан) байха юм. Жэшээлхэдэ, Яруунын нютагай хүбүүн Цы(ре)жап Сампиловай «Талын дуран» гэжэ зураг үргэн (ол)он хүн зондо мэдээжэ болонхой. Тэрэ зураг мүнөө (Мо)скваган Третьяковско галерейдэ табигданхай байдаг.

...Буряад ороной үргэн уужам тала. Байгал шадарай (...)дада айлшалан бууһан нажарай эхин. Зүлгэ ногоо(...)р хушагдаһан талын нюруу дээгүүр жэргэмэл шубууд (...)алдан дуулана. Тэнгэридэ малгайнш зэргэ үүлэн (...) Сэнхир хүхэ огторгойн майхан доро тэнииһэн та(...) харгыгаар хазаар моритой хоёр хүн... Залуу хүбүүн (...)эл дээрээ хэсылдин һуунхай, һаял хүсэжэ ерэһэн хэ(...)тэй, инаг басагандаа дуранай халуун үгэнүүдые хэ(...)э хаш... Басаганиинь даруухан. Хүбүүнэй хэлэһэн үгэ(н)үүдые аяшаран шагнана. Эдэнэрнай шэнэ үеын шэнэ (...)түд. Бэе бэедээ дурлаһан хоёр...

Тиихэдэ уран зурааша Роман Мэрдыгеев Түнхэн нюта(гай) гоё һайхан байгаалиие уран гоёор зураглажа, һолон(го)ын долоон үнгын шэрэ будагуудые һүр жабхалантай(га)ар харуулжа шадаа һэн. Иимэ жэшээнүүдые дурдаха (б)олоо һаа, олон.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүлээр ур(...) гараһан уран зураашадые тоолохо болоо һаа, нилээд (...). Эдэ нүхэдые манай республикын уран зурааша(д)ай дунда үетэн гэжэ тон зүб нэрлэдэг. Уран зураашад (А.) Сахаровская, Г. Москалёв, Г. Баженов, К. Сергеев, (...)Хомяков, Б. Садыков, Р. Рудь болон бусадай зура(г)ид табяад, жараад онуудта хүн зоной дунда мэдээжэ (бол)ожо эхилээ һэн. Жэшээлхэдэ, уран зурааша Алек(сан)дра Сахаровская буряад үльгэр «Гэсэрэй» аялгаар (...)ад олон зурагуудые бүтээһэн юм. Тэрэнь олохон (выс)тавкэдэ табигдажа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн. Тии(хэдэ) уран зурааша, Советскэ Союзай Герой Георгий (Моск)алёв геологууд тухай, тэдэнэй баатарлиг ажалые, (...)хэг зоригые харуулһан зурагуудые бүтээжэ шадаа.

Үе саг, ажабайдалые тон гүнзэгыгөөр, уран гоёор ха(ру)лха гээшэ тиимэшье бэлэхэн бэшэ хэрэг ха юм. Тии(хэ)дэ манай уран зураашад хүдөө нютагуудаар ябажа, (...)лэй баатарнууд, түрүүшүүлтэй танилсаа. Жэшээл(хэдэ), бэлигтэй уран зурааша Дашинима Дугаров Зэдын (аймаг)ай Борьёогой совхозой суута хонишон, Социалис (Ажал)ай Герой Гасарун Лубсанович Рабдаев тухай зураг (бүтэ)эжэ байна. Уран зурааша Д. Дугаровай бүтээлнүүд (зон)до мэдээжэ болоһоор үнинэй. Тэрэнэй «Басага хүр(гэ)н», «Талын басагад», «Шэрүүн уларилта хизаар» (бол)он бусад зурагууд бүхэсоюзна, зональна выставкэ(нүү)дтэ табигдажа, үндэр сэгнэлтэдэ, магтаалда хүртэһэн. Мүнөө үень нүхэр Дугаров «Түрүүшын трактор» (гэ)жэ зурагаа түгэсхэжэ байна.

...Хүдөө нютагта түрүүшын тракторай асарагдажа, (тү)рүүшын буураздаа татаһан тухай энэ зураг хөөрэнэ. (...)он анзаһаар газар хахалжа байһан буряад хүн зон(...)дын хүрьһые урбуулан хаяха булад хүлэгые хаража (бай)на. Зариманиинь булад хүлэгтэй болоһондоо омо(гор)хон зогсоно.

Мүнөө үеын байдал эли тодоор, совет хүнүүдэй обра(зу)удые, юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи (жэл)дэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хабаадагшадые (то)доор, үнэншэмөөр, баясамаар, омогорхомоор ха(руул)ха гэжэ уран зураашаднай оролдоно.

Түрэл нютагай байдал, тэндэ ажаһуудаг, ажалладаг (хүн)үүдые харуулха хэрэгтэ уран зураашад Д. Дугаров, (...)Даржаев, С. Ринчинов болон бусад өөһэдынгөө ху(...) оруулна. Тиихэдэ Байгалай загаһашадай образуу(д)ые уран зурааша Александр Казанский үнэншэмэ тодоор (зу)ража шадаа. Уран зураашад А. Бритова, Г. Павлов, (...)Баженов, К. Дульбеев болон бусад мүнөө үеын хү(нүүд)эй образуудые харуулха гэжэ оролдоно. Урлан (бүтэ)элгэшэд, скульпторнууд Г. Васильев, Э. Цыденов, (...)Грищенко, П. Намсараев, М. Эрдынеев, А. Хомя(ков), Б. Зодбоев болон бусад һүүлэй үедэ нилээд ехэ ам(жал)та туйланхай. Графикын талаар Е. Неволина, (А.) Окладников, А. Сахаровская гэгшэд шалгарна.

Эдэ тиибэшье уран зураашадаймнай зохёохы ажал(да) зарим тэды дутуу дунданууд бии байһаар. Мүнөө үеын (хү)нүүд, ажалай баатарнууд, түрүүшүүл тухай зурагууд (...)юл үсөөн байна. Тиихэдэ тематическа уран зураг үн(...) хинжээндэ үшөө гараадүй. Политическэ, уласхоорон(дын) байдал харуулһан плакадууд үгы шахуу. Уран зура(гай) жанр бүхэниие хэрэглэхэ гээшэмнай харюусалгатай, (...)тэй хэрэг болоно. Энэмнай уран зураашадай нангин (уял)га байна бшуу.

Мүнөө энэ хоёрдохи съезд дээрээ республикымнай уран (зур)аашад бүтээһэн, хэһэн тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөө(ржэ)жэ, зохёохы ажалайнгаа саашанхи дайшалхы зо(ри)лгонуудые хараалха болоно.

Үе сагаа, ажабайдалаа, баатар хүнүүдээ, тэдэнэй ажал (хэрэ)гүүдые эли тодоор, уран гоёор харуулха хэрэг уран (зур)аашадай нангин уялга болоно бшуу.

(...)АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. Д. ЦЫДЫПОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна ба хүдөө ажахын эмхи зургаа(н)удта үни удаан саг соо һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө (тү)рэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан Зэдын (аймаг)ай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой отде(лен)иие эрхилэгшэ нүхэр Цыдыпов Содном Дармажапови(ч)ые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй (Хүн)дэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной февралиин 15.

Түрүүшын һара

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй туг дээрэ үргэе!

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

«Газар тарялангай болон мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха, бэлэдхэхэ талаар хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолой тунхаглагдаһаар һара үнгэрбэ. Республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада бодото ажалаараа харюусаха зорилготойгоор энэ бүхэсоюзна мүрысөөндэ жагсажа, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө оролдожо байна.

Республикын олон тоото малшад энэ жэлэй үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхэ, адууһа малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдоно.

Үнгэрһэн январь һарада колхоз, совхозуудай һаалишад эршэтэйгээр ажаллажа гараа. Бүхы дээрээ республикын колхоз, совхозуудта нёдондоной январь һарынхиһаа 11.152 центнер гэхэ гү, али 11 процент ехэ һүн һаагдаһан байна. Үнеэн бүриһөө нёдондоной январиинхиһаа 9 килограмм һү ехээр һаагдаа.

Үбэлжэлгын үедэ һү һаали дээшэлүүлхэ мүрысөө республика дотороо үүсхэһэн Яруунын аймагай малшад шалгаржа гараа. Эдэнэр нёдондоной январь һарынхиһаа 25 процент ехэ һү һааһан байна. Энээниие үнеэн бүридэ абахада, 21 килограммаар ехэ болоно.

Үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхэ талаар Загарайн аймагай колхоз, совхозуудай малшад оролдосотойгоор хүдэлөө. Энэ аймагай ажахынууд үнгэрһэн һарада һү һаалияа нёдондоной январиинхиһаа 31 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 25 килограмм һү ехээр һааһан байна. Мүн Хэжэнгын, Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын аймагуудай һаалишад, малшад үнеэдэйнгээ һү шэмэ нилээд дээшэлүүлжэ шадаа.

Һү һаалиин дээшэлһэнэй ашаар республикамнай гүрэндөө 13.600 гаран центнер гэхэ гү, али нёдондоной январь һаратай сасуулбал, 18 процентээр ехэ һү худалдаһан байна. Яруунын, Хурамхаанай, Загарайн аймагуудай ажахынууд нёдондоной январь һарынхиһаа 30—42 процент ехэ һү гүрэндөө худалдаа.

Теэд энээгээр һанаагаа амаржа болохогүй. Түрүүшүүлэй хажуугаар гээгдэжэ ябаһан ажахынууд, фермэнүүд олон дайралдана. Жэшээнь, Баргажанай аймагай колхозууд нёдондоной январь һарынхиһаа бага һү һааһан байна. Мүн иимэрхүү байдал Прибайкалиин, Баунтын, Ахын аймагуудай колхозуудта үзэгдэнэ.

Республикымнай шубуушад урдынхидаал адли урагшатай һайнаар ажаллана. Үнгэрһэн январь һарада 917 мянган үндэгэн урда жэлэй январиинхиһаа олоор абажа, гүрэндөө тушаагаа. Илангаяа Улаан-Үдын болон Сотниковско шубуунай фабрикануудай коллективүүд эрхимлэжэ гараа.

Январь һарада республикамнай гүрэндөө 33.805 тонно мяха худалдаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһөө хоёр дахин бага болоно. Яруунын, Баргажанай, Баунтын, Хойто-Байгалай, Ахын аймагуудһаа бэшэ бүхы аймагууд нёдондоной январиинхиһаа бага мяха худалдаһан байна. Илангаяа Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй, Хэжэнгын, Улаан-Үдын аймагууд гээгдэжэ ябана.

Үнгэрһэн январь һарада Буряад ороной хонишод эдэбхи хэшээлтэйгээр ажаллажа, түл түрэсээ яһала һайнаар абажа байна. Мүнөө үедэ 200 гаран мянган хурьгад абтанхай. Хурьгадай үхэл гарза нёдондонойхиһоо гурба дахин бага. Тиигэбэшье хонидой хурьга хаяха, үхэһэн хурьга гаргаха ушар олон үзэгдэнэ. Январь һарада аяар 3 мянга гаран хонид хурьга хаяа.

Малай үбэлжэлгэ юрэнхы дээрээ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Үһанай үертэ ороһон Хяагтын, Сэлэнгын, Зэдын, Улаан-Үдын, Баргажанай аймагуудай зарим ажахынуудта үбһэ тэжээлээр дутамаг байжа, адууһа малынь ехээр тураа, үхэл гарзада ороо. Бүхы дээрээ үнгэрһэн январь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө 12 процент олон үхэр, 17 процент олон хонин гарзада оруулагдаһан байна. Хяагтын аймагай ажахынууд гансахан январь һарада 251 үхэр, 1318 хони, 604 гахай гарзалуулһан байна.

Малай үбэлжэлгэдэ анхарал ехээр табижа, малай гарзалха ябадалтай эрид тэмсэжэ, түл түрэсээ һайнаар томо болгохо, гүрэндэ мяха, һү худалдаха нэгэдэхи кварталан түсэб үлүүлэн дүүргэхэ гээшэ мүнөөдэрэй дайшалхы зорилго мүн.

Шэнэ жэлэй түрүүшын һарада хабарай тарилгада бэлдэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаһан байна. Колхоз, совхозуудта бүхыдөө 2438 трактор заһабарилагдажа, түсэб 73 процент дүүргэгдээ. Мүн 2512 плуг, 2178 сеялкэ заһабарилагдаад, түсэбэй хахадһаа ехэнхинь бэелүүлэгдээ. Тэрэшэлэн кукуруза тариха сеялкэнүүдэй 49 процентнь, хартаабха һуулгаха машинуудай 46 процентнь, культиваторнуудай 43 процентнь заһабарилгаһаа гаранхай.

Трактор болон хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ машинанууд Кабанскын, Бэшүүрэй, Улаан-Үдын аймагуудта урагшатайгаар заһабарилагдажа байна. Жэшээнь, Кабанскын аймагта бии байгаа 464 тракторайнь 414-иинь заһагданхай, сеялкэнүүдэй 82 процентнь бэлэн болонхой. Кукуруза тариха сеялкэ бүхыдөө бэлдэгдэнхэй.

Зүгөөр сагай орой болоожо байбашье, трактор, машинануудые заһабарилха хүдэлмэри зарим аймагуудта, ажахынуудта аали нобшоор ябуулагдана. Илангаяа Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Сэлэнгын, Зэдын, Яруунын аймагуудай ажахынуудта энэ хүдэлмэри гээгдэлдэ оронхой. Жэшээнь, тарялан ехээр эрхилдэг Мухар-Шэбэрэй аймагай ажахынуудта 257 трактор заһабарилагдаадүй байһаар. Сеялкэнүүд Зэдын, Сэлэнгын, Хэжэнгын, Хяагтын аймагуудта аали нобшоор заһабарилагдана, мүнөө хүрэтэр эдэ машинануудайнь хахадһаа олонхинь бэлэн болгогдоодүй.

Республикын колхоз, совхозуудта үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ, тэрэниие тарилгын шанарта хүргэхэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Тарянай үрэһөөр Баргажанай, Бэшүүрэй, Загарайн, Кабанскын, Хурамхаанай, Түнхэнэй аймагуудай ажахынууд хүсэд хүрэхөөр хангагданхай. Зүгөөр бусад бүхы аймагууд энээгээр дуталдана. Жэшээнь, Яруунын аймагай ажахынуудта хэрэгтэй үрэһэнэй гурбанай нэгэ хубинь шахуу бии. Мүн Зэдын, Сэлэнгын, Захааминай аймагуудай ажахынууд үрэһэ хааха түсэбөө миил 62—70 процент дүүргэнхэй.

Тиихэдэ шалгагдаһан үрэһэ хүрэнгын хахадһаа ехэнхинь тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байна. Илангаяа Загарайн, Яруунын, Сэлэнгын, Кабанскын аймагуудта үрэһэ хүрэнгын шанар муу. Эндэхи ажахынуудта үрэһэнинь ургаха хүсэ багатай, шииг ехэтэй байха юм.

Шалгагдаһан бүхы үрэһэнэй гушаад процентнь 1-дэхи, 2-дохи классай шанарта хүргэгдэнхэй. Бэшүүрэй аймагта шалгагдаһан үрэһэнэй хахадынь тооной нимэ дээгүүр классай шанартай байха юм.

Энэ жэлдэ республикын колхоз, совхозууд бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, тарялан, сабшалангай ургаса эрид дээшэлүүлхэ, гүрэндөө орооһо таряа, хартаабха, овощ ехээр худалдаха уялга абанхай. Энэ уялгаяа бэелүүлхын тула бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ шухала.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

А. А. ГРОМЫКО Франци ошобо

ПАРИЖ, февралиин 15. (ТАСС). Франциин правительствын уряалаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко албанай хэрэгээр мүнөөдэр эндэ ерэбэ.

Парижай Орли гэжэ аэродром дээрэ совет айлшаниие Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Жобер, Францида байдаг Советскэ Союзай элшэн сайд С. В. Червоненко болон тушаалта бусад хүнүүд угтаба.

РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Февралиин 15-да РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ Россин Федерациин худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болобо. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй, энэ пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соо үгтэһэн заабаринин ёһоор республика дотор худалдаа наймаа улам саашадань хүгжөөхэ, улад зониие улам һайнаар хангадаг болохо асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев үгэ хэлээ.

(ТАСС).

ҮНДЭР ШАГНАЛ

Союзуудай байшангай Колонно зал соо февралиин 15-да Совет эхэнэрнүүдэй комитедтэ Арадуудай хани барисаанай орден барюулагдаба. Предприятинууд ба барилгануудай түрүүшүүл, колхозно таряашадай түлөөлэгшэд, эрдэм наукын, соёл культурын ба искусствын ажал ябуулагшад, ленинскэ гвардиин ветерануud эндэ сугларба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарёв, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ Я. С. Насреддинова, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй культурын министр Е. А. Фурцева, ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников, Хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй холбооной президиумэй түрүүлэгшэ Н. В. Попова, гүрэнэй болон ниитын бусад ажал ябуулагшад президиумдэ һууба.

Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй пленумэй баярай заседаниие тус комитедэй президиумэй гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай секретарь Р. Ф. Дементьева нээһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое эндэ сугларагшад хүндэлэлэй президиумдэ тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгаба.

• Хани халуунаар угтагдаһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев сугларагшадай үмэнэ үгэ хэлээ.

Совет эхэнэрнүүдэй комитедые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаһантай дашарамдуулан тэрэ хадаа КПСС-эй Центральна Комитедэй, Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын зүгһөө эндэ сугларагшадые, бүхы совет эхэнэрнүүдые үнэн зүрхэнһөө амаршалаа. Энэ шагнал алдарта совет эхэнэрнүүдэй коммунис байгуулалтада элитэ ехэ аша габьяатай байһые үндэрөөр сэгнэһэнэй гэршэ, мүн комитедэй аша үрэтэй ажал ябуулгые, эхэнэрнүүдэй уласхоорондын хүдэлөөндэ, манай арадай хилын саанахи оронуудай арадуудтай байгуулдаг хани барисаае хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ хэрэгтэ тэрэнэй шухала үүргэ дүүргэдэг байһые мэдэрһэн ушар мүн болоно гэжэ Б. Н. Пономарёв хэлээ.

Хэдэн миллион совет эхэнэрнүүдэй — коммунисканууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй — арад зондоо баатарлигаар алба хэлгын түүхэ домог манай гүрэнэй түүхэдэ шухала һуури эзэлдэг байгаа, эзэлһээршье гээд үгэ хэлэгшэ саашань үргэлжэлүүлһэн байна. Манай алдарта эхэнэрнүүд эрэшүүлһээ гээгдэнгүйгөөр ажаллажа, ажал хэрэгтээ эдэбхитэйгээр, һайн һайхан һэшүүлһээ, журамтайгаар хандалгын олон тоото үльгэр жэшээ харуулдаг, коммунис байгуулалтын али бүхы һалбаринуудта оролдосотойгоор ажалладаг юм. Манай бүхы арад шэнги, оронoймнай эхэнэрнүүд партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан һаяын Хандалгые урма зоригтойгоор угтан абаад, табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой.

Гурба миллион үлүүтэй эхэнэрнүүд Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүд, 17 миллион үлүүтэй басагад комсомолшууд юм. Энэ хадаа түгэлдэр ехэ хүсэн мүн. Тэрээнгүйгөөр социалис обществын үмэнэ табигдажа байгаа зорилгонуудые шиидхэхын аргагүй.

Ороноо демократическа ёһоор хүтэлхэ хэрэгтэ эхэнэрнүүд улам олоороо хабаадалсана. СССР-эй мүнөөнэй зарлалай Верховно Соведтэ 463 депутат тоологдоно. Ондоогоор хэлэбэл, бүхы депутадуудай гурбанайнь нэгэ хуби шахуу болоно. Нютагай Соведүүдэй депутадуудай дунда 47,4 процентнь эхэнэрнүүд. Ороноймнай бүхы национальностьнуудай миллион үлүүтэй түлөөлэгшэд болоно. «Хүүгэдээ хүмүүжүүлхынь туладашье, ниитын ажабайдалда бүри ехээр хабаадалсахынь, амархын ба һуралсахынь туладашье, соёл культурын ашата бүтээлнүүдтэ бүри ехээр хүртэлсэхынь тулада совет эхэнэртэ шэнэ арга боломжонуудые олгохо гээшэ партиин ябуулдаг политикын уг зорилго мүн болоно», — гээд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев хэлээ һэн.

Эхэнэр тухай анхарал оролдолго партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүд дотор эли тодоор найруулагданхай. Совет эхэнэрнүүдэй ажалай болон ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулха, залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ али бүхы туһаламжа хүргэхэ тушаа хэдэ хэдэн томо хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ.

Эб найрамдалай, уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө, социальна дэбжэлтын ба бүхы арадуудай национальна талаараа сүлөөрхын түлөө тэмсэлдэ совет эхэнэрнүүдэй дүүргэдэг элитэ ехэ үүргэ тухай Б. Н. Пономарев хэлээ.

Дэлхэйн оршондо Советскэ Союзай, бүхы социалис хани нэгэдэлэй амжаһан түүхэтэ туйлалтанууд, КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан Эб найрамдалай программые хэлбэрилшэгүйгөөр бэелүүлгэ хадаа түрүү үзэлтэй, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй улам саашадаа эдэбхижэхын тулада эгээл таатай һайн арга боломжо олгоно. Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй уласхоорондын ажал ябуулга саг үргэлжэ дээшэлжэ, эб найрамдалай, аюулгүй байдалай болон арадуудай амгалан ёһоор харилсахын түлөө ниитэ тэмсэлэй улам ургажа байгаа зорилгонуудта тэрэнэйнь харюусадаг байха хэрэгтэ КПСС-эй Центральна Комитет ехэ удха шанар олгодог юм.

Партиин анхарал оролдолгодо харюу болгон, совет эхэнэрнүүд коммунизмын һаруул һайхан уг зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ оруулха хубитаяа улам арьбадхаха байха гэжэ батаар этигэжэ байһанаа үгэ хэлэгшэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Манай арадай аша туһада зохёохы шэнэ илалтануудые туйлахыень, элүүр энхэ ба жаргалтайгаар ажаһуухыень бүхы совет эхэнэрнүүдтэ Б. Н. Пономарёв үгыһгөө түгэсхэлдэ хүсэһэн байна.

Б. Н. Пономарёвой хэлэһэн үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа, нэгэнтэ бэшэ альга ташалган болоо.

Б. Н. Пономарёв СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые уншаад, сугларагшадай үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган доро Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй тугта Арадуудай хани барисаанай орден зүүлгээ.

Совет эхэнэрнүүдэй Комитедэй түрүүлэгшэ, Советскэ Союзай Герой В. В. Николаева-Терешкова харюугай үгэ хэлээ. Иимэ үндэр шагнал барюулһанайнь түлөө хэдэн миллион совет эхэнэрнүүдэй зүгһөө халуун баяр баясхалан хүргөөд, совет эхэнэрнүүд коммунис байгуулалтын түрүү зэргэнүүдтэ саашадаашье ябаха, агууехэ коммунизмын уг зорилгын илан мандахын түлөө үнэн сэхэ, найдамтай, эдэбхитэй тэмсэлшэд болгон үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ байха гэжэ тэрэ найдуулһан байна.

Эб найрамдал, арадуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлхын түлөө, уласхоорондын демократическа хүдэлөөнэй нягта жагсаалай, саашанхи хүгжэлтын түлөө тэмсэлдэ эрхим хубитаяа оруулхын тула Совет эхэнэрнүүдэй комитет, манай ороной бүхы эхэнэрнүүд хүсэ шадалаа арьбадхан элсүүлхэ байха гэжэ КПСС-эй ЦК-е, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумые, СССР-эй Министрнүүдэй Соведые В. В. Николаева-Терешкова үгынгөө түгэсхэлдэ найдуулһан байна.

Совет эхэнэрнүүдэй комитедые шагнаһантайнь шадарамдуулан, туйлай ехэ урма баяртай байһанаа мэдүүлжэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, синтетическэ каучугай Сумгаидай заводой аппаратчица Р. Г. Гусейнова (Азербайджан), СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Н. Ю. Юлдашева (Узбекистан), РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. П. Лыкова болон бусад үгэ хэлээ.

Баярай заседанида хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэг ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

Ниислэл хотын искусствын мастернууд ехэ концерт табиһан байна.

С. ЛУБО,
З. ХРОМОВА,
ТАСС-ай корр.

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО АЛДАРШАХЫН ТУЛАДА, АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

Мариин АССР-тэ Арадуудай хани барисаанай орден барюулагдаба

ЙОШКАР-ОЛА, февралиин 15. (ТАСС-ай корр.). Совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаа, харилсаа холбоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ ажалшадайнь ехэ аша габьяатай байһанай түлөө, экономическа, социально-политическэ ба соёл культурын байгуулалтада ехэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө, Совет Социалис Республикануудай Союзай табин жэлэй ойе тэмдэглэн, Мариин АССР Арадуудай хани барисаанай ордендо хүртэбэ.

Мүнөөдэр Шкетанай нэрэмжэтэ хүгжэмтэ-драматическа театр соо партиин областной комитедэй, республикын Верховно Соведэй баярай хамтын заседани болобо. Энэ заседани Мариин АССР-тэ Эхэ оронoймнай үндэр шагнал барюулгада зорюулагдаһан байгаа. Тус заседаниие республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ П. А. Алмакаев нээбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хүндэлэлэй президиумдэ туйлай ехэ зоригжолтойгоор һунгагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушевта үгэ үгтэбэ. КПСС-эй Центральна Комитедэй, партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын үмэнэһөө тэрэ республикын ажалшадые энэ үндэр шагналда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан хани халуунаар амаршалаа.

Агууехэ Октябриин социалис революци хадаа хаанта засагай дарлажа байһан Россин бусад арадуудтал мэтэ, мариин арадай үмэнэ национальна талаараа хүгжэхэ, дэбжэхэ үргэн ехэ зам нээгээ һэн. Энэ хизаарта социально-экономическа туйлай ехэ хэмжээнэй хубилалтанууд болоо.

Экономикодо, промышленностьда, эрдэм наукада, соёл культурада, гэгээрэлдэ Мариин АССР-эй ажалшадай туйлаһан амжалтануудые гэршэлһэн тоо, баримтануудые К. Ф. Катушев дурдаһан байна.

Мариин АССР-ые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые уншаад, К. Ф. Катушев сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро республикын тугта энэ ордениие зүүбэ.

Партиин Мариин обкомой нэгэдэхи секретарь В. П. Никонов үндэр шагналда хүртөөһэнэйнь түлөө КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Совет правительствада үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөө. Хани халуун, эсэгэ ёһоной амаршалга хүргэһэнэйнь, һайн һайханиие хүсэһэнэйнь түлөө республикын бүхы ажалшадай зүгһөө тэрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ гүн гүнзэгы баяр хүргөө.

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ барилгын трестын мастер, Социалис Ажалай Герой П. П. Николаев, «Кожласолинский» совхозой директор, СССР-эй Верховно Соведэй депутат А. А. Васильев, Мариин багшанарай институдай ректор А. К. Александров, студентка О. П. Сахарова болон бусад үгэ хэлээ. Республикын ажалшад совет арадуудай агууехэ хани барисаае сахин хамгаалжа, улам бэхижүүлхэ, Эхэ оронойнгоо баялигые шэн габьяата ажалаараа арьбадхаха байха гэжэ тэдэнэр КПСС-эй ЦК-е, Совет правительствые найдуулһан байна.

Баярай заседанида хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэг ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

КПСС-эй Ахын райкомhоо мэдээсэнэ

ЭМХИДХЭГШЭД ХҮДӨӨ ГАРАБА

Аймагай хонишодой эгээл харюусалгатай саг ерэбэ. Эхэ хонидой отарануудта хурьгад гаража эхилбэ. Аймагай эмхи зургаанууд, организацинууд түл абалгын үедэ туhалдаг гуримтай. Шефтээ абаhан ажахынуудтаа хүнүүдые эльгээдэг юм.

Энэ жэлдэ түл абалгын үедэ аймагай партийна, совет эдэбхитэдhээ политическэ эмхидхэгшэд колхозуудай отарануудта эльгээгдэбэ. Партиин райкомой бюро, аймагай гүйсэдхэхэ комитет нимэ шиидхэбэри абаhан байна. Эдэ эмхидхэгшэд хонишодой отарануудта бодото туhаламжа үзүүлхэ, политическэ хүдэлмэри ябуулха, дутагдалнууд, бэрхэшээлнүүдэй гараа хада, саг соонь хэмжээ абаха зорилготой юм. Мүнөө эдэнэр бултадаа колхозуудта гаранхай хүдэлжэ байна. Жэшээнь, «Улаан-Аха» колхоздо Н. Х. Мандагаев, К. Х. Сандаков, Я. Д. Галсанов гэгшэд политэмхидхэгшэдээр томилогдонхой. Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта мүн лэ хэдэ хэдэн хүнүүд ошонхой, хүдэлжэ эхилээ.

Эдэнэр даажа абаhан отарануудтаа ошожо, лекци, хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгые, декабриин (1973 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, 1974 ондо промышленностиин, транспортын, барилгын, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай КПСС-эй ЦК гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, В Ц С П С-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолнуудые эдэнэр хүн зондо тайлбарилан ойлгуулна.

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗҮБШЭГДӨӨ

Аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түб тосхон Шаснуурта КПСС-эй райкомой нүүдэл бюро боложо дүүрэбэ. Энэ заседани дээрэ тус ажахыда малай үбэлжэлгын хэр зэргээр үнгэргэгдэжэ байhыень хаража үзэhэн байна. Гэхэтэй хамта энэ шухала хэрэг муугаар, дутагдал ехэтэйгээр ябуулагдана гэжэ бюро элирүүлбэ.

Колхозой партбюро (секретариинь Н. Н. Базаров), правлени (түрүүлэгшэнь Б. Д. Сыренов) энээндэ бодото анхарал хандуулаагүй, «Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, мал ажалай продукци бүри ехээр абаха тухай» асуудалаар үнгэргэгдэhэн партиин райкомой пленумэй шиидхэбэри бэелүүлхэ зорилгоор анхармаар хэмжээ ябуулганудые хараалаагүй гэжэ бюро тэмдэглээ.

Үнгэрэгшэ зун колхоз үбhэ тэжээл багаар бэлэдхэhэн юм. Тиигэбэшье үбэлжэлгын эхилээд байхада, колхозой правлени, партбюро тэжээлэй ямараар гаргашалагдадаг байhыень нарин нягтаар шалгадаггүй байшоо. Энээнhээ боложо үбhэн, сенаж хайша хэрэгээр, гамгүйгээр гаргашалагдадаг байна гэжэ заседанида хабаадалсагшад заагаа.

Колхозой партбюро малшадай дунда хүмүүжүүлгын, ниитэ-политическэ хүдэлмэри hулаар ябуулна. Энэ хүдэлмэри ябуулхадаа, тодорхойлхы дүрбэдэхи жэлдэ ажахын урда табигдажа байгаа гол зорилгонуудта анхарлаа табинагүй.

КПСС-эй райкомой нүүдэл бюро колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ дутуу дунданудыень заахa зуураа, тэдэнээ яажа усадхахыень элирүүлхые оролдоо. Мүн энэ жэлэй түсэбтэ даабаринуудые сүм дүүргэхын тулада ажалшадайнгаа эдэбхи үүсхэл бадаруулан, хүсэ шадалыень элсүүлэн, хүдэлмэриеэ ябуулхыень колхозой хүтэлбэрилэгшэдые уялгалаа.

Ц. ЦЫБДЕНОВ,
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Энэ фото-зураг дээрэ Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой түрүү хонишодой нэгэн Согто Тыхеевна Энхеевае харанат. Октябриин Революциин орденоор шагнагдаhан Согто Тыхеевна нёдондо эхэ хонин бүриhөө хурьга түлжүүлжэ амжаhан hаа ,түсэбэй дүүргэлтые тодорхойлхо, байгша ондо энэ илалтаяа горитойхоноор ахиха хараатай.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Зоя Шоймполовна Жамсаранова. Энэ залуу хонишон басаганиие танихагүй хүн бүхы Хори, Хэжэнгэ, Яруунааршье үгы ёhотой. Юуб гэхэдэ, эршэтэ ажалаараа холуур суурхажа, нютагайнгаа зоной дунда хүндэтэй, найдабаритай болоhондоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар hунгагдаhан, жэншэдгүй амжалта туйлададгтаа Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан байна бшуу. Мүнөө Хориин аймагай Анаагай совхозой III отделениин ахалагша хонишон З. Жамсаранова түл абалгаяа эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ байнхай.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЗАЛУУ ХҮДЭЛМЭРИШЭДТЭ САГ ҮРГЭЛЖЫН АНХАРАЛ

Жэл бүри 8,5 мянган шахуу hурагшад республикын профтехучилищину у д ы е дүүргэжэ, хүдэлмэришэ коллективүүдэй бүлэдэ ороно. Гансахан үнгэрhэн жэлдэ республикын колхоз, совхозуудта хоёр мянга гаран механизаторнууд эльгээгдэhэн байха юм.

Мэргэжэлтэй боложо ерэhэн залуу хүдэлмэришэдые үйлэдбэри дээрэ зүбөөр хэрэглэхэ, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха арга боломжо олгохо, культурно-ажаhуудалайнь эрилтые хүсэдөөр хангаха асуудалнуудта олон предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа горитойгоор хандуулдаг болоо.

Техническэ мэргэжэлэй hуралсалые саашадань нарижуулан hайжаруулха тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1972 оной июниин 23-най тогтоол бэелүүлэн, энэ асуудалда партийна анхарал хандуулагдадаг болоhониинь тон hайшаалтай.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводые абаад үзэе. Профтехучилищи дүүргэhэн 150—160 залуу хүдэлмэришэд жэл бүри тус заводто ерэнэ. Заводой партийна комитет, профсоюзай завком училищинуудай директэй хамта залуу хүдэлмэришэдые угтажа абаха, ажалаар, байра байдалаар хангаха талаар тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалдаг байна. Училищи дүүргэгшэдые хүдэлмэришэн болгожо абалгые баяр ёhололой орюсон байдалда үнгэргэнэ. Заводой үнинэй хүдэлмэришэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл парткомой даабаряар hурагшадтай ошожо уулзадаг, ажал хүдэлмэриин тухайгаа, өөhэдынгөө мэргэжэл тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэдэг байна.

Имэ hонирхолтой уулзалгануудые Социалис Ажалай Герой, анханда училищи дүүргэhэн, мүнөө цехэй начальник нүхэр А. Н. Ошиpов, дизельнэ цехэй слесарьнуудэй бригадир нүхэр С. И. Маковей, үнинэй хүдэлмэришэн А. Торонов болон бусад хэдэн дахин үнгэргэhэн байха юм.

Хүдэлмэришэн болгожо, коллективэйнгээ гэшүүн болгожо абахадаа, аха нүхэдынь залуушуулда захяа заабари хэлэдэг, хүдэлмэриин зэр зэмсэгүүдые бэлэглэдэг заншалтай болонхой.

Ажалайнь түрүүшын үдэрhөө эхилжэ, залуушуулда бодото туhаламжа үзүүлдэг. Жэшээлхэдэ, коммунист Д. Д. Доржиев училищи дүүргээд, вагонно-столярна цехтэ ерэhэн Александр Ильсогуз гэгшые шефтээ абажа, богонихон болзорто өөрынгөө ажалай дүй дүршэлдэ hургаhан, бэрхэ хүдэлмэришэдэй тоодо оруулhан байха юм. Партиин гэшүүд мастернууд З. А. Ясудина, А. А. Губин болон бусад залуу хүдэлмэришэдэй ёhотой багшанар гэжэ цех, участогуудтаа мэдээжэ, hурагшадайнгаа дунда хүндэтэй болоhон байха юм.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадта 360 гаран залуу хүдэлмэришэд (училищи дүүргэгшэд) мүнөө хүдэлжэ байна. Бултадаа байра байдалаар хангагданхай, бэрхэ, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд тэдэнине шефтээ абанхай. Урдань училищи дүүргэhэн, мүнөө колбасагай заводой ахалагша мастер, Социалис Ажалай Герой нүхэр К. И. Филиппова залуушуул тушаа анхарха гээшые коммунистын нангин уялга мүн гэжэ тоолодог. Тэрэнэй үүсхэлээр заводто ерэhэн залуушуулые үйлэдбэри дээрэ ямараар хэрэглэжэ байhаниинь шалгагдажа, үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Мүнөө комбинат дээрэ халаанайнгаа даабари дүүргэдэггүй нэгэншье залуу хүдэлмэришэн байхагүй. Үнгэрhэн жэлдэ училищи дүүргэжэ ерэгшэдэй 93-ниинь разрядаа дээшэлүүлhэн, 43-ниинь hуралсалаа үргэлжэлүүлжэ байна.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат дээрэ ГПТУ дүүргэгшэдые ямараар хэрэглэнэб, культурно-ажаhуудалай талаар тэдэнине ямараар ханганаб гэжэ шалгагдаhан байгаа. Эндэ ГПТУ дүүргэhэн 197 залуушуул ажаллана. Һүүлэй жэлнүүдтэ ажалаа өөрын дураар орхижо ошоhон нэгэшье ушар үзэгдөөгүй. Капитальна барилгын управлениин бригадир коммунист С. Г. Лещенко, модошо дархан А. И. Каратаев, шанаржуулгын фабрикын газо - электро - гагнууршан И. Г. Потапов болон бусад ГПТУ дүүргэжэ ерэгшэдые шефтээ дуратайгаар абадаг, hуурижахадань ёhотоор туhалдаг юм. Эдэнэрэй туhаламжаар олон залуушуул богонихон саг соо мэргэжэлээ hайнаар шудалжа, бэрхэ хүдэлмэришэд боложо шадаа. Мүнөө ГПТУ дүүргэгшэдэй 73-ниинь коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэнэ. Нёдондо 16 залуушуулда энэ нэрэ зэргэ олгогдоhон байгаа. Заримаиинь хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, модошо дархан В. Д. Маслов комплексно бригадые хүтэлбэрилнэ, мүн ниимэ тушаалда штукатур М. С. Колодина дэбжүүлэгдэнхэй.

Тэрэшэлэн республикын олохон колхоз болон совхозуудта профтехучилищи дүүргэгшэдтэ эсэгэ ёhоной анхарал хандуулагдана. Бэшүүрэй аймагай Хёлгын совхоздо училищи дүүргэhэн 80 механизаторнууд хүдэлнэ. Бултадаа өөhэдынгөө мэргэжэлээр ажаллана. Байра байдалаар хангагданхай. Һара бүриинь салин хүлhэн дунда зэргээр 120—150 түхэриг болоно. Совхозой партком тэдэнэй ажал хүдэлмэреэр, байра байдалаар хододоо hонирхожо байдаг. Энээн тушаа шанга эрилтэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ, тракторна бригаданuудай бригадирнуудта табидаг байна.

Гэхэтэй хамта профтехучилищи дүүргээд ажаллахаяа ерэгшэдые үйлэдбэри дээрэ зүбөөр хэрэглэхэ, культурно-ажаhуудалайнь эрилтые хүсэдөөр хангаха хэрэгтэ ёhотой анхарал хаанагүй hайнаар хандуулагдана гэхын аргагүй.

Буряадай барилгын управлениин зарим СМУ-нуудта, «Бурятцелинстрой» трестын ПМК-нуудта училищи дүүргэгшэдтэ мэргэжэлээрнь ажал олгохогүй, ямаршье баримтагүйгөөр разрядынь доошолуулха ушар үзэгдэнэ. Олон ушарта барилгын материалнуудай зэр зэмсэгүүдэй дуталдадаг дээрэhээ боложо, залуу хүдэлмэришэд сагаа мини гээжэ, мүртэй салин хүлhэ абадаггүй байна. Энээн дээрэhээ боложо хүдэлмэриhөө гаража ошохо ушар болодог шуу.

Зарим колхоз болон совхозуудта залуу механизаторнуудта хуушан трактор, машина үгэдэг байна. Тэдэнь ходо эбдэржэ, ажалынь урагшаа ябахагүй. Гадна хүдөө нютагуудта залуушуулай байха гэр байра дуталдана, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ арга боломжо олгогдоногүй. Имагтал эдэ шалтагаануудhаа боложо, олон залуу механизаторнууд город тээшэ тэгүүлнэ. Гансахан үнгэрhэн жэлдэ Түнхэнэй аймагай Саянай совхозhоо 9 механизатор гаража ошоо.

Училищи дүүргэгшэдые ажаллажа эхилhэн сасуунь партийна, профсоюзай организацинууд предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта саг үргэлжэ анхаржа, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ арга боломжо олгохо ёhотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо заагданхай.

Тиимэhээ профтехучилищи дүүргэгшэдые үйлэдбэри дээрэ зүбөөр хэрэглэхэ, культурно - ажаhуудалайнь эрилтые хүсэдөөр хангаха асуудалнууд партийна профсоюзай, комсомолой организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй саг үргэлжын анхарал доро байха зэргэтэй.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ,
профтех-гэгээрэлэй Буряадай республиканска управлениин инспектор.

Ородой-Адагай hургуулиин hурагша... «50 лет Октября»... зой. түйлаhан амж... hонирхожо б... болонхой.

Һаяхан эдэнэр А... Улаан Тугай орде... шэшэ медальнууд... нагдаhан, Буряад... публикын габьяата... затор, отделении... но-таран ажалай... даагша Цырендорж... жиевич Гармахан... айлшалбад. Суута... затор ажал хэрэг... хөөрэжэ үгэбэ.

Һүүлээрнь hурагш... лой байшан, библиот... газни, медицинскэ пу... хэ мэтэ эмхи зур... даар ябажа, hонирх... hайшаалхаа бэшэ... hайнаар байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... хановтай уулзалга... дань).

Д. НИМАЕ... фото.

Нэгэ ажахыhаа ерэhэн бэшэгүүд

II. ГОЛ ҺАЛБАРИНЬ ЮУНДЭ ГАЗАРДААБ...

Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэб, даабаряа зарим жэлдэ дүүргэнэгүй, жэлhээ жэлдэ шахуу оло мянган түхэригөөр гарзатана гэжэ Үдын совхоз hүүлэй үедэ суглаан, зүблөөнүүд дээрэ оло дахин шүүмжэлэгдэhэн. Ажахые гээгдэлhээ гаргаха тушаа юу хэхэб гэжэ КПСС-эй Хориин райком, аймгүйсэдком, хүдөө ажахын управленидэшье баhал үсөөн бэшэ тогтоол абтаhан байха.

Тиимэhээ совхоз ямар жэлдэ, хэды шэнээн продукци худалдаха түсэбтэй аад, тэрэнээ юундэ дүүргээгүйб, хэды шэнээн продукци дутуу үгөөб гэжэ эндэ яр ябта тоонуудые дабхасуулhанай үлүү гэжэ hанагдана.

Гэбэшье хэдэн тоо дурдангүй үнгэрхын аргагүй. Энэ ажахы табан жэлэй түрүүшын жэлдэ, сагай уларилай муу бэшэ байhан 1971 ондо 98 мянган түхэриг гарзатай гараа. Удаадахи жэлнүүдтэ тэрэнь бүри ехэ боложо, урзанда — 380 мянган, нёдондо — 240 мянган түхэригэй гарза хэhэн байна. Энээн тушаа ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд гол түлэб нэгэл адлирхуу харюу хэлэдэг зантай. «Хаhа сагтаа хура бороогой орохогүйдэнь хайшан гэхэбибди. Байгаалиие хубилгажархиха аргагүй хадаа яахабши» гэhэншүүгээр тэдэнэр харюусана.

Нээрээшье, түрүүшынь хоёр жэлдэ эндэ хүшэр бэрхэ ган гасуур дайралдажэ, таряа талха, үбhэ ногоон мүртэй ургаагүй, адууhа малынь тэжээлээр ойройдоол 30-32 процент хангагдаhан байгаа. Иимэ байдалай тохёолдоходо республикаhаа газаа тээ холо ошожо, үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ, үлүү ехэ гаргаша гаргаха баатай болоо. Эдэ бүгэдэhөө уламжалан, абаhан продукциинь гаргаша ехэтэй болоhониинь, мүн малайнь ашаг шэмэшье биратай дээшэлээгүйнь мэдээжэ ааб даа.

Теэд сэхыень хэлэхэдэ, гансахан лэ байгаалиин бэрхэшээл, сагай уларилай мууhаа боложо, совхоз гарза хохидолдо ороно, эдеэ хоолой зүйлнүүдые абаха, гүрэндэ тушааха түсэб, даабаряа дүүргэнэгүй гэхэ болоо hаа, тон буруу гэжэ hанагдана.

Энээн тушаа совхозой главна зоотехник болоhон Д. Б. Цырендоржиев тээсгэн малшадай суглаан дээрэ тон зүб хэлээ гэжэ hананаб.

— Үбhэ тэжээл, эдихэ хоолой дутамагhаа боложо, адууhа малаймнай ашаг шэмэ доошоо ороно гээшэ ааб даа. Тиигэбэшье фермэ, гүүртэ, отаранuудтамнай селекционно-племенной хүдэлмэриин тон муугаар табигдаhан, малай харууhанай хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэhэн дээрэhээнь баhал горитой гээгдэлдэ оронобди гэжэ мэдэрхэ ёhотойбди, — гээд, тэрэ хэлээ hэн.

Үнэндөө, эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые ажалдаа үргэнөөр хэрэглэжэ, доторойнгоо бүхы арга боломжо, нөөсэнүүдые гүйсэд элсүүлэн, алмалта, арьбалалта хэхэ гурим нарииар сахижа, жиирэй малшанhаа эхилээд, мэргэжэлтэ, хүтэлбэрилэгшэ хүрэтэрөө булта эдэбхи үүсхэлтэйгээр, шэнэ түрүү юумые ажалдаа нэбтэрүүлхэ гэжэ эрмэлзэн хүдэлдэг газартал хэзээдэшье амжалта туйлагдадаг гээшэ.

Иигэжэ хэлэхэдээ, бидэ Үдын совхозой бүхы малшад, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд гараа хабсараад hууна гэнэгүйбди. Үнгэрhэн жэлнүүдтэ тус коллектив адууhа малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр абадаг болохын тула яhала оролдолго гаргана. Жэшээнь, наймадахи табан жэлэй hүүлшын гурбан жэлэйхидэ орходоо үнгэрhэн гурбан жэл соо мяха, hүн зарим тэды ехэ абтаа. Адууhа малайнь, илангаяа үнеэд, хонидойнь тоо олон болоо.

Тус ажахы жэлдээ дунда зэргээр 2800—3200 центнер хониной мяха, 1200—1300 центнер хүрэтэр ноохо гүрэндөө тушааха аргатай, республика доторoo хонин hүрэгые олоор үсхэбэрилдэг томохон ажахынуудай тоодо оромоор совхоз байна. Тииhээ тиитэр хонин ажалые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, тарган мяха, торголиг ноохо ехээр абадаг болохо тушаа парти, правительствын хараалhан шухала хэмжээ ябуулгануудай бэелүүлэгдэжэ байхада, энэ илангаяа ехэ удха шанартай. Һүүлэй жэлнүүдтэ хониной мяха, ноохо худалдан абалгын гүрэнэй сэн hураггүй ехэ болгогдоо. Мяха, ноохо ехээр тушааhан, худалдаhан ажахынууд зүбөөр урмашуулагдана. Энээнэй ашаар колхоз, совхоз бүхэн экономикоёо түргэн бэхижүүлхэ, хүн зонойнгоо hуудал байдалые hайжаруулха hайн арга боломжотой болоо бшуу.

Энэ ажахын хонин ажалайнь хүгжэлтые шэнжэлэн хаража үзэхэдэ, гол hалбаринь тиимэ hанаhанда хүрэмэ hайнаар эрхилэгдэнэ гэхээр бэшэ. Һүүлэй арбаад жэл соо хонин hүрэгынь зарим тэды олошоруулагдабашье, энэ үе соо хониной мяха, ноохо абалга ехэ болохын орондо, бүри бага болоhон байна. Жэшээлхэдэ, 1970 ондо совхоз 32 мянган хонидтой байхадаа, тэдэнэйнгээ тус бүриhөө 3,1 килограмм ноохо хайшалжа, хамта 1274 центнер «сагаан алта» тушаагаа hэн. Харин нёдондо аяар 36,6 мянган хонидтой болобошье, толгой бүриhөөнь миил 2,3 килограмм ноохо хайшалжа, 1113 центнер ноохо бэлэдхэлэй пунктда оруулаа.

Тингэжэ ноохо гүрэндэ тушааха түсэбшье дүүргэжэ шадаагүй, эсэстээ абтаhан ноохоноойнь центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн хэлэшэгүй ехэ, аяар 605 түхэригтэ боложо, энэ продукци абалгаhаа совхоз дүшэ гара мянган түхэригөөр гарзатаа. Мүн хониной мяханай центнерэй өөрынь үнэ сэн түсэбэй ёhоор 86 түхэригтэ байха аад, тэрэнь 110 түхэригтэ болоhон байна.

— Энэмнай гайхалгүй. Үнөөхил зоболонто үбhэ тэжээлэй дутамагhаа болоод. Хонид ехээр туража ондо ороно. Ган гасуур болоод, хабартаа, зундаа бэлшээри муу байжа, хонид баhал хүсэ шадал ёhоор абанагүй. Тиимэhээ ноохон бага хайшалагдана, шэгнүүр багатай, туранхай хонид тушаагдана, продукци гаргаша ехэтэй болоно, — гэжэ совхозой директор В. Ц. Цыренов хэлэнэ.

Тэрэншье зүйтэй. Жэшээнь, зунай эхеэр хурьгад эхэhээ hалгаагдахадаа тус аустаа 18—20 килограмм татадаг. Тингээд зундаа бараг hайн харууhанда байхадаа, тэдэнь намар болотор шэгнүүрээ үшөө 3—5 килограммаар нэмээнэ. Удаань октябрь, декабрь соо тэжээл ёhоор эдеэгүй, муу бэлшээридэ ябаhан дээрэhээ шэгнүүрээ нэмээхэhээ байха бүри хорoожо, «бээлэйн шэнээн» юумэд, толгойн тоодо орожол үбэлжэнэ ха юм. Хойто хабар, зундаа тэдэ хонид үшөө 4—5 hара соо бэлшээгдэжэ, арай гэжэл 33—35 килограмм татаха болоод, гүрэндэ тушаагдана. Нёдондо совхоз аяар 7 мянга үлүүтэй хонидые тушааhаниинь миил 2634 центнер татаа бшуу. Ондоогоор хэлэбэл, хонин бүхэниинь 32—33 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагдаа бшуу. Иигэжэ байхада хониной мяхан яагаад хямда байхаб даа, арганьгүй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ совхоздо зуун эхэ хонин бүриhөө 77-hоо дээшэ хурьган абтанагүй. Нёдондо ойройдоол гурбан хонишодынь, Б-Д. Гончиков, Х. Чимидоржиева, Г-Х. Цымпилова гэгшэд зуун эхэ хонин бүриhөө 99—108 хурьга түлжүүлээ. Харин тиихэдэнь энэ ажахын хүршэ, эдэнтэй тон адли эрхэ байдалда байhан Анаагай совхозой 7 хонишодынь зуун эхэ хонин бүриhөө 99—105 хурьга абажа, томо болгоо hэн. Эдэнэр бүхы ажахыгаараа эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 85 хурьга түлжүүлhэн байна.

Энээхэн жэшээ дээрэhээ харахада, гансашье сагай уларилай муу, үбhэ тэжээлэй дутамаг байhанhаа хониной мяхан, ноохон бага абтана, гаргашань ехэ болоно гэжэ шалтаг барихын аргагүй. Харыт даа, Үдын совхоздо Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тогмитовагай хүдэлдэг Бата-Далай Гончиковой даадаг бригада ямаршье жэлдэ хурьга олоор абана, ноохо ехээр хайшална. Эдэнэр тусгаар сабшалан даажа абаад, тэрэнээ уhалжа, утэгжүүлжэ, үбhэ ехээр сабшажа абана, хонидоо оролдосотойгоор адуулжа, таргалуулжа шадана, хаhа саг соонь искусственна аргаар өөhэдөө үрэжүүлнэ бшуу. Үнинэй хонишод Дэжит-Ханда Бадарханова, Ханда Чимитдоржиева болон бусад түрүүшүүл ямаршье жэлдэ баhал хони, хурьгадые гарзалуулаа гэжэ дуулдаагүй.

Харин тиихэдэнь тэдэнтэй тон адли хэмжээнэй үбhэ тэжээлээр хангагданхай, байра байдалааршье муу бэшэ байгаад, нёдондо зарим хонишодынь, жэшээнь, А. Раднаев, И. Новиков, В. Недорезов, Д. Бадминов гэгшэд зуун эхэ хонин бүриhөө ойройдоол 47—56 хурьга түлжүүлээ, хонин бүриhөө 2—2,5 килограмм ноохо хайшалаа. Эхэ хонидой бүхы 29 отарын хахадhаа олонхинь зуун эхэ хонин бүриhөө 75-hаа үсөөн хурьга абаа.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүхы хонишодойнгоо дунда дэлгэрүүлжэ, гээгдэгшэдые урагшань татажа, ядахын сагта совхозой дунда зэргын хэмжээндэ хүргөө hаань, хэды олон ... нэмэжэ абтаха, ал... ехэ ноохон хайша... байгааб.

Гансашье тэжээлэй... hанhаа бэшэ, хару... муууhаа, зоотехническ... ринарна хүдэлмэри... галтагүй байhанhаа... жэлдэ олон хониды... зална. Жэшээнь, ... совхозой 4,8 мянган... тэрэ тоодо 2 мянган... гад гарзалаа. Тэдэн... лээд слониинь үбhэ... лээр дуталдахаар б... най хүхэ ногоон... намартаа, үбэлэй эхэ... хэ юумэнэй элбэгтэ... hан байна ха юм.

Олон жэлэй ажага... харахада, совхоздо... түхеэрэлгэ муутай, ... лэб шадабари бага... бүүдhээ бүридэhэн ... лагшадтай пунктнууд... нидой ноохон абтажа... ехэ гээлтэдэ ородог, ... рынь муудадаг байна... хайшалалга аяар h... хуу саг соо үргэлжэ... нидой таргалхые hа... ноохоншье ехэ г... Үнгэрэгшэ жэлдэ ... бүхыдөө тушааhан ... 75,5 процентнь ... хайшалагдаhан. ... ударhан, сэбэр ... гараса бага, буру... гагдаhан, классынь ... тодорхойлогдоогүй ... 17,5 мянган түхэр... олзоёо дэмы алдаа. ... гоор хэлэбэл, энэ а... маг соогоо эгээл му... тай ноохо тушаана... hээ уламжалан, м... рэндэ ноохо худалда... жэлэйнгээ түсэбые ... хэнь тон бэрхэтэй б... Хэрбээ үнгэрhэн ... соо 3555 центнер ... шааhан hаа, үлэг... жэл соонь аяар 350... нер гүрэндөө үгэхэ ... болоно.

Хонин ажалаа энэ... hээнь гаргахын тула ... даа юу хэхэ гэжэ... жолнот гээд асууха... хозой главна зоо... Д. Б. Цырендоржиев...

— Тэрэ бүхы юу... эдээн соол хараал... танилсахадатнай бо... гээд, хабтаhатай ... хадагдаhан хэдэн д... нүүдые харуулба.

Хурьгадые олоор... болохын тула, түлгэ... рүүлхээ болижо, 3... гой зуhагуудай 6 от... нээр эмхидхээ. Зү... нитировко хэжэ, hа... hотой, бэеэр томо, ... классай хонидой ... бии болгогдоо. Мүнөө хонидой отарануудт... түлэб шадабаритай, ... досотой бэрхэ хони... бигдана. Бүхы эхэ ... сентябрь hарада ... искусственна аргаар ... жүүлхээр дулаалагда... пункт түхеэрхээр ха... Зүүн-Хасууртада 250... дой байха томо б... нээр түхеэрэгдэхэ ю...

Эдэ бүгэдэнь яhа... шаалтай. Тиигэбэш... юумэн үбhэ тэжээл ... ааб даа. Саашадаа ... малаа эдихэ хоолоор... хангадаг болохын ту... хоз мүнөө юу хэжэ ... үшөө юу хэхэ ёhото... удаадахи статья ... тогтожо хэлэхэбди.

М. НАМЖИ...
манай тусхай ...

(Үргэлжэлэл, ... 40-дэхи номерто).

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

РСФСР:

ХОЁРОЙ ОРОНДО — НЭГЭН

ПСКОВ. Утаhа ээрэдэг ПНШ-100 түхэлэй машина гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэбэ. Энэ машина вискозно утаhа таhалангүйгөөр ээрэдэг. Псковой машина бүтээлгын үйлэдбэриин-техническэ нэгэдэлэй коллектив иимэ машина олоорнь бүтээн гаргажа эхилбэ.

Энэ шэнэ машина утаhа ээрэлгын бүхы хүдэлмэри хэдэг, урдань хэрэглэгдэдэг байhан машинаhаа үлүү hайн. Ээрсэгүүдыень дүрбэлжэлүүлэн табиhан ушар эдэнэй тооe зуунhаа зуу ная хүрэтэр олошоруулха арга олгоно. Мүн бусад нарижуулгануудшье хэгдэнхэй. Тэрэнэй ашаар нэгэ машина минутын турша соо хоёр машинын бүтээдэг ажал хэнэ.

ТАДЖИКИСТАН:

ҮНЭР БАЯН БҮЛЭ

ВАХШСКА РАЙОН. Энэ районой «Правда» колхозой гэшүүд Исмаиловтан гэжэ айл — колхозойнгоо правлени ба районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомhоо «Запорожец» машина бэлэг абаа.

— Һайн, ажалша бэрхэ хүбүүдые хүмүүжүүлhэнэйтнай түлөө баярые хүргэнэбди,— гэжэ колхозой правленидэ үбгэ, hамган Исмаиловтанда хэлэбэ.

Исмаиловтанай гэр бүлын хид кишлак соогоо хүндэтэй юм. Долоон үхибүүдэй табаниинь медигүүд болонхой. Мутриба басаганиинь колхозойнгоо больницада ахалагша медсестрагаар хүдэлнэ, харин Манзурань медицинскэ училищи дүүргээд, Октябрьский поселогой хүүгэдэй саадта медсестра болонхой. Анвар, Фаррух хүбүүдынь докторнууд юм. Гэр бүлынгөө ёhо заншалаар одхон Лола хүбүүниинь мүнөө Душанбегэй медицинскэ институдай табадахи курсда hурана. Тиихэдээ медигүүдэй бүхэли гэр бүлэ болоно. Агууехэ Октябриин урда тээ Таджикистанда ойройдоол 13 врач байhан юм.

Гэрэй эзэн өөрөө колхозойнгоо hургуулида багшалдаг. Нютагайнгаа олон залуушуулда дуратай мэргэжэлээ шэлэхэдэнь туhалдаг хүн.

УКРАИНА:

ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАҺАН 250 ЛАВА

ДОНЕЦК. Энэ жэлдэ Дружковскиин заводой машина бүтээгшэдэй хэhэн шэнэ юумэнниинь хадаа hэя гаргагдажа эхилhэн «Донбасс» гэжэ бүлэг машинанууд болоно. 70 сантиметрhээ 1,2 метр хүрэтэр зузаан хэбтэшэтэй ойроо хүртэшэгүй газарта шулуу нүүрhэ малталгын бүхы ажалые эдэнэр оньhон аргаар хэнэ. Эдэнэй бүридэлдэ бага багаар «эдюулжэ» малтадаг комбайн, конвейер, гидравлическа бэхилэлгын түхеэрэлгэ ороно. Жэлэй дүүрэтэр бассейнэй 40 гаран лава иимэ түхеэрэлгэтэй болохо юм.

Украинын шахтануудай 250 лавын ажал оньhожоруулагдажа дүүрээ. Энэ лаванууд республикада абтадаг нүүрhэнэй дүрбэнэй гурбанhаа ехэ хубиие малтадаг байна.

АРМЕНИ:

МҮНӨӨ ҮЕЫН ХҮНҮҮДЭЙ ДҮРЭ ЗУРАГУУД

ЕРЕВАН. Армениин арадай уран зурааша Мегер Абегян республикынгаа суута хүнүүдэй дүрэнүүдые урлан бүтээнэ. Энэнь тэрэнэй бүтээлнүүдэй выставкэдэ табигдаха юм. Тэрэнэй энэ жэлдэ дүүргэhэн бүтээлнүүдэй дунда Ленинаканай түрүү бүд нэхэгшэдэй, Ереванай торгон бүдэй комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй, соёл культурын ажал ябуулагшадай, эрдэмтэдэй дүрэнүүд бии. «Армениин залуушуул» гэhэн зурагуудтань залуу хүдэлмэришэдэй, студентнэрэй арбан портрет ороно.

Арменидэ Совет засагай тогтоогдоhон түрүүшын жэлнүүдтэ уран зурааша залуу республикын суута хүнүүдэй дүрэ бэшэжэ эхилhэн юм. Залуу хүбүүн ерээдүйнгөө зурагуудай геройнуудта — Ширакска канал малтагшадта, Ленинаканай бүд нэхэлгын комбинадай түрүүшын цехүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, гидро-барилгашадай, хүдөөгэй түрүүшын коммунануудай гэшүүд... дэн хоногоор айлшалда...

Уран зурааша ... темэеэ мүнөө боло... хёогүй. Степан Ша... Сурен Спандарян, ... Сурен Оганесян гэ... дүрэ зурагуудые т... тээнхэй. Н. Степа... портредые тэрэ 30 ... туршада зуража ба... Суута летчигой 1943 ... амаралтаар түрэл ... бусажа ерэхэдэ, т... дүрэ зуража эхилhэн ю... хэ.

Уран зурааша ... кынгаа актернуудай ... нүүдые бэшэжэ эхил... мениин эгээл hаяын ... театр соо тэрэ бүтэ... дынь харуулагдаха юм.

(ТАСС ай корр...

Республикын уран зурагшадай

съезд угтуулан

ШЭРЭ БУДАГАЙ ЭЗЭН

Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша А. В. Казанский манай мэдээжэ уран зураашадай нэгэн юм. Тэрэнэй уран бүтээлнүүд зураашын мэргэжэл шадабари ехэтэй, олон ондоо жанрнуудаар һонирхолог хүн байһыень гэршэлдэг.

Мэдээ ороһон сагһаа хойшо зураг зураһан хүм гэжэ Казанский өөр тухайгаа хэлэдэг. Табадахи класста һуража байхадаа Улаан-Үдын пионернүүдэй байшангай дэргэдэхи уран зурагай кружогто ябажа эхилһэн юм. 1952 ондо долоодохи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Казанский Эрхүүгэй уран зурагай училищида ороо бэлэй. Тус училищаяа онсо амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр тэрэ Москвадахи Суриковай нэрэмжэтэ уран зурагай институтда орожо, мэдээжэ зураашад Соколовская, Чуйлаков, Дейнека гэгшэдэй хүтэлбэри доро уран зурагай нюусатай гүйсэд һайн танилсаһан байна. Бүри студент ябаха үедөө Казанский номин Байгалай гоё һайханда абтаһан, ажалша загаһашадай ажабайдалаар һонирхоһон юм. Тиимэһээ тэрэ дипломно хүдэлмэреэ Байгалай загаһашадта зорюулаа бэлэй. Москвагаһаа ерэһэншье хойноо уран зураашa тэрэл темэеэ үргэлжэлүүлээ. Александр Владимирович дүршэл ехэтэй зураашa. Тэрэнэй зурагууд өөрын онсо маягтай, ямаршье хүнэй зурагтай һэлгүүлхээр бэшэ байдаг.

«Түрүүшын ногоон» гэһэн зурагыень олон зон баясан харадаг. Эхин хабарай байһан, һая бултайһан түрүүшын ногоохониие зураашa ехэ шадамараар, уран гоёор харуулжа шадаа. «Байгал. Баян далай» зурагынь ондоогоор зураатай. Эндэ зураашын биирын хүдэлсэ бүхэн далайн долгиной эбхэрээе ехэ шарминаар харуулхые оролдоон.Газар, уһан, тэнгэри гурбанай таһаршагүй холбооe зураашa һайханаар зураглана. Энэ зурагтаа Казанский хүхэ, ногоон, шара, сагаан үнгэнүүдые хэрэглэнэ.

Байгаали тухай Казанскиин олон зураг зураһаншье һаань, тэрэниие гансал пейзажист гэжэ болохогүй. Ажал тухай, хүдэлмэришэд тухай гол түлэб энэ зурадаг. Уран зурагууд соогоо совет хүнэй образ харуулха гэжэ оролдодог. Тэрэнэй бэшэһэн олон портрет мэдээжэ болонхой. Жэшээлхэдэ, «Официантка», «Буряад эхэнэрэй портрет», «Бодол», «Дядя Федя» болон бусад. Александр Владимирович хүнэй портрет зурахадаа хүнэй түхэл шарай тодо хурсаар гаргаха гэжэ оролдодог.

1964 ондо бүтээһэн «Байгалай загаһашад» гэһэн бүтээлдээ урда тээнь зураһан зурагуудайнгаа эгээл һайн шэнжэ шанар дамжуулжа шадаа. Хүхэ номин далай. Сагаан хөөһэтэй долгин. Наада талаарнь үдэр бүриингөө ажал хэжэ байһан загаһашад.

«Монтажнигууд» гэһэн зурагынь олондо мэдээжэ болонхой. Мүнөө үеын барилгын темэ энэ зураг соонь һайнаар харуулагданхай.

Һүүлэй жэлнүүдтэ уран зураашa Ленинскэ темэдэ хэдэн зурагаа зорюулаа. «Тиимэ парти бии» гэһэн зурагаар хубисхалай хэрэг хүтэлхэ парти болбол большевигүүдэй парти болоно гэһэн һанал бодол элеэр харуулжа шадаа. Энэ зурагынь болоһон үйлэ хараһан хүнэй дурасхаал бэшээр, үйлэ тухай мүнөөнэй хүнэй бодол мэтээр харагдана.

Казанскиин һүүлэй жэлнүүдтэ хэһэн монументальна-декоративна зурагуудташье Ленинэй үзэл бодол харуулагдана. Хяагта хотын соёлой ордоной ханада тэрэнэй зураһан зураг олоной һайшаалда хүртэнхэй. 13 метр үндэртэй 60 метр утатай энэ зураг табан ондоо панноһоо бүридэнэ. «Ленинэй туг — ажалай туг» гэһэн паннонь онсо һонирхолтой. Ленинэй дүрэтэй томо туг манай ороной бүхы арадууд үргөөд ябана. Иигэжэ арадуудай хани барисаан харуулагдаа.

Багахан этюдтэшье, томошье зурагтаа ажабайдал тухай бодолоо, хараһан үзэһэнөө наринаар, тодо хурсаар харуулха гэжэ оролдодог.

С. МУНГАЛОВА,
искусство шэнжэлэгшэ.

Монгол орондо айлшалжа ошоһон нүхэд орон нютагай элдэб юумэнүүдээр һонирхожо, янза бүриин мэргэжэлтэй хүнүүдтэй танилсаба. Үнэн дээрээ, хөөрэлдэхэ, зугаалха һонин ехэ байгаа. Илангаяа 1938 ондо болоһон Халхын-Голой дайн олониие һонирхуулба. Тэрэ дайнда шалгаран гараһан баатарнууд, эрэлхэг дорюун хүнүүд тухай хөөрэлдөөн замханагүй. Советскэ Союзай Герой Василий Николаевич Кожухов тухай үгэнүүд бүгэдын анхарал татаба.

Василий Николаевич Кожухов, үнэхөөрөөшье, Халхын-Голой дайнай баатар болоно. Энэ хүн Орловско областиин Мценскэ районой Мелынь һууринда түрэһэн юм. 1930-аад онуудта Орловско областиин хэдэн районуудта багшалаа.

1931 ондо Мценскэ райгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай инспекторээр хүдэлөө һэн. Тэндэһээ армида ошоо. Тэндэ командир боложо, Улаан Армиин зэргэдэ алба хэхээр үлөө һэн. Шэтын областьдо, Буряадай АССР-тэ хэдэн жэл алба хээ.

1939 ондо милитарис Японой сэрэгүүд Монголой Арадай Республикын хилэ дээрэ суглараад, харата ябуулгаяа ехээр бэлдэжэ байгаа. Монголой Арадай Республикын правительство Совет гүрэндэ хандажа, туһаламжа эриһэн байгаа. Энэ гуйлтыень манай гүрэн дүүргээ һэн. Иигэжэ манай сэрэгүүд МНР-эй газар дээрэ ошоһон юм.

1939 оной май һара соо япондон Монголой Арадай Республикын Халхын-Гол гэжэ газарта совет-монгол сэрэгүүдые бута сохихо түсэбтэйгөөр харата ябуулгануудаа эхилбэ. Тэдэнэр Баян-Сагаан гэжэ хадые эзэлээд. Халхын-Голой баруун эрьедэ гаража, совет-монгол сэрэгүүдые хүреэлхэ түсэбтэй байгаа.

Июнь һарын һүүл багта фронт дээрэ хатуу шэрүүн байлдаанууд үргэлжэлбэ. Манай 36-дахи мотострелково дивизиин 24-дэхи полкые подполковник Иван Иванович Федюнинский хүтэлбэрилжэ байгаа.

...Һаяхан Иван Иванович намда нэгэ һонин ушар тухай хөөрэжэ үгөө һэн.

Байлдаанай түлэг дундаа боложо байтар, батальоной командирые дайсанай һомон нэрбэбэ. Яаха гээшэб? Тэрэнэй орондо батальоной командираар Василий Николаевич Кожухов томилогдобо. Үндэр томо бэетэй, хүсэ ехэтэй, шарай шэгээр сэбэр энэ хүниие полк соо һайн мэдэдэг һэн. Үнэхөөрөөшье, Василий Николаевич ехэ хүсэтэй һэн: мориной тахые наадангаа хуха мушхаад хаядаг байгаа.

Нэгэ тулалдаанда В. Н. Кожуховой жада хухаршаба. Тиихэдэнь буугайнгаа хүзөөр японтониие буулгажа эхилээ. Эгээл энэ үедэ япон офицер жадаяа далайн, урдаһаань гүйжэ ерэбэ ха. Василий Николаевич жадыень зүүн гараараа һуга татан абаад, баруун гараараа бахалуурһаань бариад, холо шэдэжэрхёо һэн. Эрэлхэг зүрхэтэй энэ командирай үльгэр жэшээ сэрэгшэдые ехэ урмашуулдаг, зоригжуулдаг бэлэй.

Байлдаанай замхамсаар Василий Николаевич блиндаж соо һуугаад һамгандаа, Нина Александровнадаа бэшэг бэшэдэг һэн. «Хэр һайн байнат? Басагамнай ехэ боложо байна гү? Эсэгэтнай энэ бэеэрээ бусажа ерэхэ» гэжэ тэрэ бэшэдэг һэн.

Июлиин 3-да японтон шэнэ хүсэнүүдые, сэрэгүүдые татан асаржа, манайхинда харата муухайгаар добтолбо. Тулалдаан үдэр һүнигүй үргэлжэлбэ. Сэрэгшэд унтаха нойргүй тулалдаанда оролсоно.

Баян-Сагаан гэжэ хадые японтон эзэлжэ, тэндэ бэхижэһэн байгаа. Хайшаншье гээ һаа энэ хадые японтон үгэхэгүй гэжэ оролдобо. Баян-Сагаанние эзэлхын түлөө манай сэрэгшэд хоёр үдэрэй туршада тулалдаа. Илангаяа эндэ В. Н. Кожуховой батальон шалгараа һэн.

1939 оной июлиин 5-най үглөөгүүр Баян-Сагаан манай сэрэгүүдээр эзэлэгдэбэ. Японтон Халхын-Голой саада тээ тэрьелжэ гараа һэн.

Советскэ Союзай Маршал, домог суута ороһон полководец Г. К. Жуков Баян-Сагаан шадар болоһон тулалдаан тухай өөрынгөө ном соо дэлгэрэнгыгээр бэшэһэн юм. Энэ хадые эзэлхын түлөө болоһон тулалдаанда 24-дэхи полк онсо шалгаржа гараа. Василий Николаевич Кожуховой батальоной сэрэгшэд Баян-Сагаан дээрэ болоһон тулалдаанда дайсанай 300 гаран солдат болон офицернүүдые һүнөөжэ, 6 автомашина трофей болгожо абаһан юм. Энэ батальоной сэрэгшэдэй габьяа тухай сэрэгэй газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр бэшээ һэн.

Элһэтэ гүбээ шадар болоһон хатуу шэрүүн тулалдаан тухай монгол нүхэд мүнөө дэлгэрэнгыгээр хөөрэдэг. Халхын-Голой дайнай болоһоор олон жэлэй үнгэрөөшье һаа, тэрэ үеын тулалдаануудые хэншье мартанагүй ёһотой. Япон танкеткэнүүд, бронемашинанууд, үхэр буунууд зада уда һүрэшэнхэй, элһэн соо хэбтэжэ байгаа һэн.

Элһэтэ гүбээ дээрэ японтон ехэ һайн бэхижүүлгэ хэжэ, шэлэгдэмэл сэрэгүүдые татажа асарһан байгаа. Тэдэниие гүбээ дээрэһээ намнажа гаргахын тула сэрэгэй ехэхэн шадабари хэрэгтэй болоо. Энэ зорилгые 24-дэхи полк шиидхэхэ болобо. Подполковник И. И. Федюнинский батальоной командирнуудые суглуулаад, добтолго тухай богонихоноор хөөрэжэ үгэбэ.

Василий Николаевич Кожухов командирнуудые, полит-хүдэлмэрилэгшэдые суглуулаад, ерээдүйн тулалдаанай хүшэр хүндэ байха тухай хөөрэжэ үгэбэ. «Сэрэгшэ бүхэн энээн тухай мэдэхэ зэргэтэй. Японтон тиимэ бэлээр гүбээе бидэндэ үгэхэеэ байнагүй. Дайсадай дунда мэргэн буудагшад олон. Тиимэһээ эрэлхэгээр, түргэнөөр добтолхо хэрэгтэй» — гэжэ Василий Николаевич командирнуудтаа захиба.

ОЧЕРК

Дулэтэ жэлнүүдэй баатарнууд

ХОЛЫН МҮШЭНЭЙ ГЭРЭЛ

Добтолгошье эхилбэ даа. Дайсанай һомон аадар бороодол адляар адхарна. Үглөөнэй бүрүүлхэн унлар соо үхэр буугай һомонуудай тэһэрхэ элеэр харагдана.

Кожуховой батальон эгээл түрүүлэн Элһэтэ гүбээ өөдэ дабхин гараба.

В. Н. Кожуховой батальоной сэрэгшэ буряад И. В. Бухаев госпитальдо хэбтэхэдээ, энэ тулалдаан тухай иигэжэ хөөрөө:

— Гүбээ өөдэ гүйлдэжэ гарабабди. Японтоной буудахашье гээшэнь аргагүй. Батальоноймнай командир Василий Николаевич дайсадуудые жададаа үлгөөд лэ, урагшань шэдэжэ ябаба. Хажуудам ябаһан нүхэр иигэжэ һүхирөө һэн:

— Нүхэр ахалагша лейтенант! Юундэ дайсадые гэдэргэнь шэдэнгүй, урагшань хаянабта?

— Ара тээмнай манай газар ха юм. Тэрэниие бидэ сүлөөлөөбди. Урдамнай — үшөө сүлөөлэгдөөгүй газар! — гэжэ комбат хашхараа һэн.

Батальоной сэрэгшэдэй эрэлхэг габьяае полкын командир И. И. Федюнинский тэмдэглэжэ, халуун баясхалан хүргэбэ. Тиигээд иигэжэ хэлээ һэн:

— Дайсадта хатуу шанга сохилто үгтэбэ. Тиибэшье тэдэнэр дууһан сохигдоодүй байна. Үшөө хүшэр хүндэ тулалдаанууд болохо.

Һүүлдэнь полкын командир Василий Николаевичта иигэжэ хандаба:

— Ахалагша лейтенант Кожухов, та дан түрүүн харайнат. Батальоноо хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй. Танай иимэ үндэр томо бэеые мэргэн буудагшад абаһаар лэ хараадаа оруулаад орхихо.

Тулалдааншье дахин эхилбэ. Полкын командирай эрилтэ табиһанай ёһоор Василий Николаевич батальоной тэгэндэ ябажа шадабагүй, сэрэгшэдээ дахуулан баһал түрүүлэн харайба. Гэнтэ комбат бүдэрхэдэл гээд, газар дээрэ һуушаба. Добтолгодо орожо ябаһан сэрэгшэдэй дунда иимэ абяан дуулдаба.

— Батальоной командир шархатаа. Бэе дээрэнь найман шарха.

Комбат В. Н. Кожухов тулалдаанай газарһаа ошобогүй. Шархаяа түргэхэн боолгоод, добтолгодо дахин оролсобо. Дайсанай һомон тэрэниие баһа тудаба. Сэрэгэй фельдшер командирые госпитальдо ошохыень гуйба. Теэд комбат үгэдэнь орожо үгэбэгүй:

— Юун энэ заахан шулгархайда янгархаад яаба гээшэбиб?! Дайсаниие үшөө сохилсохоб.

Тулалдаан үргэлжэлһөөр байба. Гүйжэ ябаһан Василий Николаевич гэнтэ унашаба. Дайсанай мэргэн буудагшын һомон тэрэниие тудаа ха юм.

Сэрэгшэдэй тэрэнэй дэрэнь ерэхэдэ, Василий Николаевич үшөө мэдээтэй өөдөө, хүл дээрээ бодохые оролдожо байба. Санитарнууд тэрэниие үргэлэн саашань абаашаа һэн. Һүүлдэнь хүшэр хүндэ операци тэрээндэ хээ һэн. Василий Николаевичай бэедэ 25 шарха врач тоолобо. Гурбан үдэрэй туршада тэрэнэй ами наһанай түлөө эмшэлэгшэд тэмсээ. Теэд эдэ олон шархануудай эдэгэхэнь гайтай байгаа. Василий Николаевич наһа бараа һэн.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указай ёһоор 1939 оной ноябриин 17-до Василий Николаевич Кожуховто Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо бэлэй.

Домогто ороһон энэ баатар хүн тухай монгол нүхэдна омогорхонгёор хөөрэнэ. В. Н. Кожуховой түрэлхид мүнөө Москвада ажаһууна. Нина Александровна пенсидэ гаранхай. Басаганиинь Эмилия Васильевна — техническэ эрдэмэй кандидат. Тэрэнэй нүхэр Игорь Сергеевич баһал эрдэмэй кандидат. Тэдэнэр хүбүүдтэй: Василий Сергей хоёр.

Василий Николаевич Кожуховой нютагтахи арадай музей соо Советскэ Союзай Герой В. Н. Кожуховто зорюулагдаһан тусхай булан бии юм. Һаяхан тэрэнэй нютаг — Мелынь һууринда хүшөө табиха гэһэн шиидхэбэри абтаа.

Иигэжэ манай нютагай хүбүүн, эрэлхэг баатар Василий Николаевич Кожухов монгол, совет арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө ами наһаяа үгэһэн юм.

Агуу Октябриин нүлөөе монголшууд «холын мүшэнэй гэрэл» гэжэ нэрлэдэг. Холын мүшэнэй гэрэлтэ ороной хүбүүн иимэ баатар габьяа харуулан, монгол арадай эрхэ сүлөө зол жаргалай түлөө тэмсээ ха юм.

А. МАКАШОВ.
Орловско областиин Мценск хотын арадай музейн директор, СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн.

Социалис оронуудаар

«ГРАБОПЛАСТЫН» ШЭНЭ ПРОДУКЦИ

БУДАПЕШТ. Дьерэдэхи хэмэл арһа үйлэдбэрилэн гаргадаг «Грабопласт» гэжэ завод 1968 ондо шэнээр мүндэлөө гэхэдэ болохо. Тиихэдэ правительство заводые һэльбэн шэнэдхэлгэдэ миллиард форинт һомолоо һэн. Урдандаа майхан оёхо бүд, плащ болон рюкзак бүтээн гаргадаг байһан энэ завод богонихон болзорой турша соо Венгриин химиин промышленностиин ехэ түбүүдэй тоодо ороһон байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Дьерэдэхи завод 34 миллион гаран дүрбэлжэн метр хэмэл арһа гаргаа. Энэ жэлдэ коллектив 36 миллион дүрбэлжэн метр хэмэл арһа гаргаха уялга абанхай.

ВНР-эй гуталай промышленностьда — 50, оёдолой промышленностьда 60 ондоо янзын хэмэл арһа тус завод бүтээн гаргадаг. Предприяти агаар, уурал табижа байдаг хүбхэгэр полиуретан гэжэ хэмэл арһа гаргадаг болоо. Энэ арһан нэн түрүүн оёдолой, мебелиин промышленностьда хэрэглэгдэхэ юм. Поливинилхлоридна хэмэл арһа үйлэдбэрилхэ технологи зохёогдоод байна. Иимэ арһан 40 градус хүрэтэр хүйтэндэ яахашьегүй юм. Тэрэнэй нүгөө талань торгондо адлирхуу.

КОМБИНАТ ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

БЕРЛИН. Эрфуртдахи «Умформтехник» гэжэ комбинат ойрын жэлнүүдэй туршада промышленна табан шэнэ корпустой болохо юм. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай металл болбосоруулдаг промышленностьда автомат хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг энэ комбинадые һэльбэн шэнэлхэ, нарижуулан һайжаруулха программатай тааралдуулан, иимэ ехэ барилга эндэ хэгдэхэнь гээшэ. Эрфуртда бэлдэгдэдэг прессүүд болон хэбэй бусад агрегадууд автомобиль, трактор бүтээлгэдэ, холодильник, хубсаһа угаадаг машина болон электроплитануудта хэрэглэгдэдэг.

Эрфуртдахи комбинадые үргэдхэхэ хэрэгтэ Москвадахи инвестиционно уласхоорондын банк 10 миллионһоо дээшэ түхэриг урьһаар үгэһэн байна. Шэнэ жэлэй эхеэр барилгашад болон хабсаргагшад шэнэ цехүүдэй түрүүшын участогуудые ГДР-эй байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойн һайндэр болотор гэхэ гү, али болзорһоонь гурбан һараар урид барижа дүүргэхээр уялга абаа.

«ЛЕК» ГЭҺЭН ТЭМДЭГТЭЙГЭЭР

БЕЛГРАД. Любляна хотоһоо (Югославиин Словени республика) холо бэшэхэнэ оршодог химико-фармацевтическэ «Лек» заводой бүтээн гаргаһан продукци суурхахал ёһоороо суурхадаг гээшэ. Байгуулагдаһаар үнгэрһэн хорин табан жэлэй турша соо тус предприяти эмэй болон косметикын препарадуудые ехээр гаргадаг болоо.

«Легэй» цехүүд болон таһагуудта жэл бүри арбаад шэнэ эм бэлдэгдэн гаргагдадаг юм. Тэдэнэй заримаг нинь ганса Югославидаа бэшэ, хилын саана холуур суурхадаг.

Советскэ Союз, социалис бусад оронуудта «Лек» олон эмүүдые эльгээдэг.

Предприятида эрдэм-шэнжэлэлгын ехэ ажал ябуулагдана. Иститудай эрдэмтэд олон хүнэй түлөөлгэтэй симпозиумуудые эмхидхэжэ, элүүрые хамгаалгын, фармацевтикын асуудалнуудые зүбшэлнэ. Югослав химико-фармацевтическэ предприятинүүдай оршондо Советскэ Союзай городуудта хэдэн иимэ симпозиум үнгэргэгдэһэн байна. Хоёр ороной эрдэмтэдэй хани нүхэсэл СССР-эй ба Югославиин арадуудта аша туһатай харилсаа холбоо бэхижүүлхэ арга олгоно.

АША ҮРЭТЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

БУДАПЕШТ. Экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй харьяата республикада нүлөө үзүүлээгүй һалбарииe ВНР-эй арадай ажахыда олохонь бэрхэтэй. Мүнөө үедэ ВНР-эй гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэдэ СЭВ-эй гэшүүн оронуудай оруулдаг хубинь 70 процент болоно. СЭВ-эй бүлэг программые баталан абаһан ушар Венгридэ ехэ арга боломжонуудые нээжэ үгөө. Аха дүү оронуудай дуратайгаар худалдан абадаг продукци бүтээдэг арадан ажахын һалбаринуудые хүгжөөхэ харилсаа холбооной шэнэ ушар тэрээндэ ехэ арга олгоно.

СЭВ-эй бүлэг программые бэелүүлгэдэ хабаадахадаа, Венгриин арадай ажахы хүгжөөхэ түсэбүүдые хараалха, ороной эд бараанай эрилтэ хэрэглэмжые уридшалан түсэблэхэ, мүн элдэб зүйлнүүдые олоорнь үйлэдбэрилдэг болохо.

Советскэ Союзтай харилсаа холбоо байгуулга Венгридэ илангаяа ехэ удха шанартай. Хоёр гүрэн хоорондоо ехэ худалдаа наймаа хэдэг байна. Үнгэрһэн жэлдэ хоёр ороной эд бараанай эрьесэ 2 миллиард түхэриг тэ хүргэгдөө.

Телеграф · Телефон · Радио — Хилын саанаһаа

УЛААН-БААТАР

МОНГОЛ ОРОНОЙ ҺОНИНУУД

ТАСС

Монголой газар тариалангай түрүүшүүлэй зүблөөн эндэ боложо дүүрэбэ. Газар тариалангые саашадань хүгжөөхэ, тэрэниие ашаг үрэ ехэтэй болгохо асуудалнуудта энэ зүблөөн зорюулагдаһан байна. МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Н. Жагварал зүблөөндэ хабаадагшадай үмэнэ үгэ хэлээ.

* * *

Монголой Уран зураашадай холбооной табадахи пленум эндэ боложо, МНР-эй уран зурагай искусствын гол шухала асуудалнуудые зүбшөлбэ.

Уран зураашадай холбооной секретарьнар У. Ядамсүрэн, Г. Цэрэндондог пленум дээрэ элидхэлнүүдые хэлэдэ, республикын уран зурагай искусство хүгжөөхэ тухай. МНР-эй уран зураашадай үмэнэ оршоһон зорилгонууд тухай тогтожо хэлэһэн байна.

***

1974—1975 онуудта Монголой Арадай Республикын, Болгариин Арадай Республикын хоорондо соёлой, эрдэм наукын харилсаа хэхэ түсэбтэ эндэ гар табигдаа. Энэ түсэбэй үндэһөөр эрдэм наукын, арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын, соёлой ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй делегацинуудаа, артистнуудай коллективүүдые нэгэ нэгэндээ эльгээлсэхэ байна. Монголой Арадай Республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой, Болгарида социалис революциин илаһаар 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, нилээд ехэ хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэхэ юм.

***

Монгол, совет литераторнуудай уулзалга февралиин 13-да Улаан-Баатарта нээгдэжэ уран зохёол оршуулгын гол шухала асуудалнуудые зүбшэлбэ. Уран зохёол оршуулга литературануудые хүгжөөн баяжуулха, арадуудай хани барисаа бэхижүүлхэ арга олгоно гээд уулзалгада хабаадагшад тэмдэглэлээ.

Ородой классическа, олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн совет литература — Монгол орондо эгээн лэ алдаршаһан литературануудай нэгэниинь мүн. Совет 500 поэдэй, прозаигай, драматургын 600 гаран зохёол монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэн гараад байнхай. Пушкинай, Толстойн, Горькиин, Маяковскиин, Шолоховой, Николай Островскиин, Твардовскиин, Фадеевэй зохёолнуудые монгол арад зон түрэлхи хэлэн дээрээ уншана. Совет национальна республикануудай уран зохёолшодой бүтээлнүүд мүн лэ үргэнөөр барлагдадаг юм.

Литвагай, Туркмениин, Узбекистанай, Азербайджанай, Киргизэй, Молдавиин, Буряадай уран зохёолшодой суглуулбаринууд МНР-тэ хэблэгдэн гараһан байна. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ монгол оршуулагшад хэблэлшэд шүлэгүүдэй ехэ суглуулбари барлан гаргаа. 73 хэлэн дээрэ бэшэдэг совет поэдүүдэй зохёолнууд энэ суглуулбарида оруулагданхай.

ХАНОЙ

Үнэн сэдьхэлэй хөөрэлдөөн

ТАСС

Вьетнамай ажалшадай партиин ЦК-гай секретарь Суан Тхюи февралиин 15-да совет профсоюзай делегацитай уулзаһан байна. Энэ делегаци Вьетнамай профсоюзуудай федерациин гурбадахи съездэ хабаадалсаа һэн.

Үнэн сэдьхэлэн, аха дүү ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн энэ хөөрэлдөөнэй үедэ Суан Тхюи вьетнам арадай тэмсэлые дэмжэһэнэйнь, республикын хүгжэлтын амгалан үеын шата дээрэ тэрээндэ туһаламжа хүргэһэнэйнь түлөө КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй правительствада, арад зондо баяр баясхалан хүргөө.

ВЕНЭ

Шиидхэбэри баталагдаа

ТАСС

Австриин социалис партиин түрүүлэгшээр Австриин мүнөөнэй канцлер Бруно Крайский дахинаа һунгагдаба. Б. Крайскиие дахин һунгаха тухай шиидхэбэри партиин шэнэ правлени абаһан байгаа. Энэ шиидхэбэриень Австриин социалис партиин эндэ боложо байгаа съезд баталһан байха юм.

ХАНОЙ

Аха дүү ёһоной уулзалганууд

ТАСС

Вьетнамай Профсоюзуудай федерациин III съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан дэлхэйн элдэб оронуудай түлөөлэгшэд Хайфоной цементын заводой коллективтэ айлшалба. Советскэ Союзай, Чехословакиин, Польшын, ГДР-эй, Монголой, Индиин, Италиин ба бусад оронуудай профсоюзуудай түлөөлэгшэдые заводой хүдэлмэрилэгшэд халуунаар угтаба.

Совет делегациин толгойлогшо, ВЦСПС-эй секретарь В. Ф. Богатиков энэ уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ, дайнай һандарал хойшолонгуудые зайсуулгада ехэ амжалта түйлахыень вьетнам арадта хүсөөд, совет профсоюзууд вьетнам аха дүүнэртээ һанал нэгэтэй гэжэ үшөө дахин баталаа.

Совет профсоюзуудай делегаци Вьетнамай Демократическа Республика соогуур аяншалаа.

Уряашье һаань, Хитадай түлөөлэгшэд Вьетнамай Профсоюзуудай съездын хүдэлмэридэ хабаадаагүй гээд эндэ тэмдэглэгдээ.

БЕЛГРАД

СКЮ-гэй X съезд угтуулан

ТАСС

Югославиин Коммунистнуудай Союзай X съезд майн 27—30-да Белградта болохо. Югославиин Коммунистнуудай Союзай Президиумэй заседани дээрэ иимэ шиидхэбэри абтаа.

Съездын зүблэхэ зүйлые СКЮ-гэй Президиум батална. СКЮ-гэй түрүүлэгшэ Иосип Броз Тито гол элидхэл хэхэ.

ПАРИЖ

АМЖАЛТАТАЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ТАСС

Совет-француз харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэжэ, хоёр орондо эли бодо аша туһа хүргэнэ гээд Францын промышленна ба научна хүгжэлтын министр Жан Шарбоннель хэлээ.

Франци Советскэ Союз хоёрой хоорондохи научно-техническэ холбоо барисаае бэхижүүлгэдэ түйлагдаһан амжалтын нэгэ гэршэнь юун болоноб гэхэдэ, научно-техническэ, экономическа харилсаа холбооной талаар совет-француз холимол комиссиин, «бага комисси» гэдэгэй Ленинградта болоһон XI сессиин хүдэлмэриин дүнгүүд мүн болоно гээд ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө министр хэлэһэн байна. Тэрэнэй хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдээр, тусхайлан хэлэбэл, океанологи, информатика, агрономи, барилгын материалнууд, эрдэм шэнжэлэлгын түхеэрэлгэ, метеорологи, оршон байгаалиие шэнжэлэлгэ гэхэ мэтэ асуудалнуудаар хэгдэһэн хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдээр сэдьхэлээ ханаһан тухайгаа Ж. Шарбоннель элирхэйлэн мэдүүлээ.

СОФИ

Ромеш Чандрын мэдүүлгэ

ТАСС

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Софида болохо сесси эгээн лэ олоной хабаадалгатай байха гэжэ ВСМ-эй Генеральна секретарь Ромеш Чандра эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. Уласхоорондын шэнэ байдалай оршондо эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй үүргэ элирхэйлхэ гээшэ сессиин гол зорилго болоно.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй гэшүүд пресс-конференци дээрэ журналистнуудай асуудалнуудта харюусаба. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болоһон бүхэдэлхэйн конгресс амгалан байдалай түлөө хүдэлөөндэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев конгресс дээрэ үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй XXIV съездын хараалһан эб найрамдалай программые улам хүгжөөн гүнзэгырүүлхэ гэжэ ВСМ-эй Президиумэй гэшүүд тэмдэглээ.

ТОКИО

Японой шахтёрнуудай съезд

ТАСС

Нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай Японой Федерациин ээлжээтэ бэшэ 74-дэхи съезд февралиин 15-да эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Хоёр үдэрэй турша соо болоһон энэ съездын делегадууд өөһэдынгөө эрхэнүүдэй түлөө эзэд баяшуултай хэхэ тэмсэлэй зорилгонуудые зүбшэн хэлсээд, һайшааһан байна. Саарһан мүнгэнэй үнэ сэнгэй тогтошогүйгөөр бууража байһантай дашарамдуулан, салин хүлһэ нилээд ехээр дээшэлүүлхэ тухай Японой шахтёрнуудай хэдэг эрилтэ эдэ зорилгонуудай гол асуудалынь болоно.

Съездын абаһан шиидхэбэриин ёһоор, мартын 3-да, ажалшадай ябуулгануудаа нэгэдхэн хэхэ үдэр, Японой горнягууд оронойнгоо бүхы шахтануудта өөһэдынгөө эрилтэнүүдые дэмжэн 12 часай бүгэдэ нийтын забастовко үнгэргэхэ байна.

САН-ХОСЕ

ГОНДУРАСАЙ БА САЛЬВАДОРОЙ КОМПАРТИНУУДАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Гондурасай ба Сальвадорой коммунис партинуудай делегацинууд уулзалга эмхидхэһэн байна. Түбэй Америкын эдэ хоёр ороной хоорондохи зэбсэгтэ тулалдаанай бодото аюулые һэргылэн болюулхын түлөө тэмсэлтэй холбоотой асуудалнууд энэ уулзалга дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Эндэ мэдээжэ болоһоной ёһоор, уулзалгын үедэ хамтын мэдүүлгэдэ гар табигдаа. Сальвадорой эгээл хархис зонхилхы бүлэгүүдэй, Гондурасай хархис этэгээдүүдэй хорото ааша гаргаһанай, мүн Америкын империализмын сэхэ туһа хүргэһэнэй эсэстэ эдэ хоёр ороной хоорондохи харилсаануудта аргагүй түгшүүрилтэй байдал тохёолдоо гээд энэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Хоёр ороной демократическа болон олонниитын бүхы организацинууд амгалан байдал хамгаалха хэрэгые гартаа абаха уялгатай гээд энэ документ соо тэмдэглэгдэнэ.

Гондурасай ба Сальвадорой коммунис партинууд дайнай аюулые һэргылэн болюулхын түлөө тэдэнэй хэдэг тэмсэлые дэмжыт гэһэн уряатайгаар Түбэй Америкын болон бүхы Латиин Америкын бүхы коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудта хандана.

Уржадэр, февралиин 15-да, Улаан-Үдын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо хүн зон олооро сугларба. Илангаяа залуушуул, комсомолшууд олон байба. Тэдэ республикынгаа залуу үетэнэй газетын түрүүшын номерой хэблэгдэн гараһаар 50 жэлэй баярта ойе тэмдэглэхэеэ суглараа бшуу. Айлшадай дунда 1920-ёод онуудта комсомолой Буряадай обкомой секретарь ябаһан Н. И. Мункоевые, комсомолой городской организациин түрүүшын секретарь байһан Н. Е.

ОЙН БАЯРАЙ СУГЛААН

Левский, «Буряадай залуушуул» газетын редактораар хүдэлһэн Ф. Т. Перелыгин, Ц. Б. Бальжинимаев, И. Н. Ожигов болон бусад журналистнууд, газетын эдэбхитэдые харанабди.

Ойн баярай суглаае ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь В. Раднаев нээбэ. Тус газетын редактор К. Баторов «Буряадай залуушуулай» 50 жэлэй ой» гэһэн элидхэл хэбэ. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь В. И. Дубровский залуушуулай газетын хүдэлмэрилэгшэдые, эдэбхитэдые, уншагшадые КПСС-эй обкомой, республикын Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй умэнэһөө алдарта 50 жэлэйнь ойгоор амаршалаад, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота барюулба.

Газетын бүлэг хүдэлмэрилэгшэд, эдэбхитэд ВЛКСМ-эй ЦК-гай, Буряадай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Ойн баярай суглаанда, «Правда Бурятии» газетын редакторай орлогшо П. Л. Натаев, «Буряад үнэн» газетын редакторай орлогшо С. С. Цырендоржиев, хэблэлэй, полиграфиин ба номой худалдаанай республикын Министрнүүдэй Соведэй управлениин начальник Н. Б. Павлов, культурын министрэй орлогшо Ж. Ц. Цыреннимаев болон бусад нүхэд хабаадажа, үгэ хэлээ.

Түгэсхэлдэнь ойн баярай концерт үгтэһэн байна.

Манай корр.

ҮНЭР БАЯН ЭЖЫНЭР

Республикын олон хүүгэдтэй болоһон 57 эхэнэртэ «Эхын алдар» гэжэ орден, «Эхын медаль» олгогдобо.

Тус шагналда Хяагтын, Улаан-Үдын, Хориин, Хэжэнгын, Бэшүүрэй, Баунтын, Хойто-Байгалай аймагуудһаа, Улаан-Үдын Железнодорожно районһоо олон эхэнэрнүүд хүртөө.

«Эхын алдар» гэжэ нэгэдэхи шатын орденоор Үдын дунда һургуулиин багша Ф. Залуцкая, Наран тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Ч. Иринчинова, Хэжэнгэ тосхоной хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэ Ц. Базарова болон бусад шагнагдабад.

«Эхын алдар» гэжэ хоёрдохи шатын орденоор «Дружба» колхозой ажалшан Н. Доржиева, «Пограничный» совхозой хүдэлмэришэн Ф. Черепанова, Оронго, Хурамша, Дээдэ-Ивалга тосхонуудай гэрэй эзэн эхэнэрнүүд С. Базаржапова, М. Пурбуева, Г. Эрдынеева, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн М. Коновалова, Бэшүүрэй совхозой хүдэлмэрилэгшэ С. Грудинина гэгшэд шагнагдабад.

«Эхын алдар» гэжэ гурбадахи шатын ордендо мүн олон эхэнэрнүүд хүртэһэн байна.

Нэгэдэхи шатын «Эхын медаль» 20, хоёрдохи шатын «Эхын медаль» 23 эхэнэрнүүдтэ барюулагдаа.

ТҮҮХЭТЭ ГАЗАРНУУДААР...

«Комсомолец Бурятии» гэһэн поездоор холын аяншалгада зориһон хүбүүд, басагадай дунда хүхюун зугаа таһалданагүй. Вагонууд соо ханын газетэ гаргагдана, уран һайханай бүлгэмэй концерт табигдана, шатарай мүрысөөн эмхидхэгдэнэ...

Омск хотодо поездын тогтоходо, экскурсоводууд хани халуунаар аяншалагшадые угтажа абаад, городой кино, театрнуудта абаашажа һонирхуулаа. Тэрэнэй удаа хэды хоногой туршада Ленинградта тогтобо. Агууехэ Октябриин Революциин үлгы, Ленин багшын нэрэтэй баатар хото аяншалагшадай дура татаһаар үнинэй юм. Комсомолшууд эндэхи Петропавловско хэрэм, бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ Эрмитаж болон түүхэтэ бусад газарнуудаар ябажа, һонирхолтой юумэнүүдые хараа. Пискарёвско хүшөө-хүүртэ ошожо, городоо дайсанһаа хамгаалгын тулалдаанда унаһан баатарнуудай дэргэдэ тэдэнэр Буряадай залуушуулай зүгһөө баглаа сэсэгүүдые табиһан байна.

Аяншалгын поезд саашаа дабшажа, Брест хотодо хүрэбэ. Тэндэ комсомол-залуушуул музей болгогдоһон түүхэтэ баатар-хэрэмдэ ороо. Удаань хүгжэнги промышленностиин, соёл культурын түб Львов хотодо тогтожо, Советскэ Союзай Герой полковник В. Б. Борсоевой алдар солын добуун дээрэ оршодог хүүртэ ошожо, мүн лэ баглаа сэсэгүүдые табиба. Тиин Мүнхэ галай дэргэдэ митинг нээгдэжэ, В. Б. Борсоевой дайшалхы нүхэд, отставкада гараһан гвардиин полковник Макар Иосифович Галушко, майор Александр Степанович Фролов, геройн аха — Львовой хүдөө ажахын институдай доцент Илья Бузинаевич Борсоев гэгшэд үгэ хэлэбэ. В. Б. Борсоевой түрэһэн нютагай түрүү һаалишан П. В. Бубаева Буряад оронойнгоо ажалшад, тэдэнэй ажалай амжалта, туйлалтанууд тухай хөөрөөд. 64-дэхи һургуулиин Геройн нэрэмжэтэ пионернүүдэй отрядта Буряад нютагһаа шкатулка соо хэжэ асарһан шорой дамжуулан үгэбэ. Аяншалгын поездын директор П. В. Аксенов пионернүүдтэ дурасхаалта бэлэгүүдые барюулба.

Тус поездоор аяншалагшад Украинын Ужгород, Рахов, Яремч, Ивано-Франковск, Черновцы городуудай түүхэтэ газарнуудтай танилсаа.

Г. ВЫЛКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. П. В. Бубаева Алдар солын добуун дээрэ болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэжэ байна. 2. П. В. Аксенов Борсоевой нэрэмжэтэ отрядай пионернүүдтэ дурасхаалта бэлэг барюулжа байна.

М. ТЕЛЬНОВОЙ фото.

ЧИСААНЫН ҺОНИН

Һүүлэй үедэ Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхоздо шэнэ-шэнэ барилганууд улам олошорно. Хирписээр баригдаһан томо столово, шлакобетоноор баригдаһан бани, оёдолой комбинат һаяын үдэрнүүдтэ ашаглалгада оруулагдахаар түхеэрэгдэжэ байнхай.

Ажахынгаа малшад, тарялашадай ажаһуудалайнь эрилтэ хангаха хэрэгтэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд горитойхон анхарал хандуулна.

Совхозой нэгэдэхи отделениин Булаг тосхондо хонишодой байха хэдэн шэнэ гэр баригдажа байнхай. Эндэхи һаалиин гүүртэдэ улаан булангай болон һү тушаажа абаха гэр шэнээр баригдажа тушаагдаба.

***

Парти, правительствын анхаралда харюу болгон һаалишаднай нёдондо жэлэйхиһээ үшөө ехэ һү һаажа, гүрэндэ тушааха зорилго урдаа табинхай, — гэжэ Булагай һаалиин гүүртын коллективые даагша Ш. Доржиев хөөрэбэ.

Ажалай Улаан тугай орденой кавалер, областной партийна XXVIII конференциин делегат, коммунистка Х. Буянтуева, мүн үнинэй бэрхэ һаалишан Е. Глазкова, пенсидэ гаранхайшье һаа, ажалдаа ехэ дуратай, эдэбхитэй һаалишан П. Цынгуева гэгшэд тодорхойлхы жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000—2500 килограмм һү һаахаар шиидэв.

***

Н. Доржиева Дундада нютагта оршодог Чисаанын совхозой эхэ хонидой отарада ажалладаг юм. 44 наһатай, дүй дүршэлөөр баян хонишон 9-дэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ 100 эхэ хониһоо 100 хурьга абажа, гарзалуулангүй түлжүүлхэ социалис уялга абанхай. Мүнөө тэрэ шударгыгаар ажаллана. 1973 ондо партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаһан энэ хонишон январиин 31-нэй мэдээгээр 526 эхэ хониһоо 331 хурьга абаад байна.

***

Н. Доржиевагай «100-һаа —100» гэһэн уряае дэмжэһэн Л. М. Ларионов 522 эхэ хониһоо мүнөө 303 хурьга абанхай, гарзагүйгөөр түлжүүлнэ. Үшөө дулаан намар байхада хонидойнгоо түрэлгын хаһада һайн бэлэдхэл хэһэн эдэ хонишодой уялгаа дүүргэхэнь лабтай гэжэ һанагдана.

Д. ГАРМАЕВ.

ШЭНЭ МАГАЗИН

Улаан-Үдын Октябрьска районой 20-дохи кварталда эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдадаг шэнэ магазин хүдэлдэг болобо. Тэрэниие совет худалдаа наймаанай отличник М. В. Сахарова толгойлно.

Энэ магазин шэнэ кварталай хүн зониие, Зүүн-Сибириин технологическа институдай студентнэр болон багшанарые хангана. Магазинда гол түлэб залуушуул хүдэлнэ. Түрүүшынгээ үдэрһөө эхилжэ, хүн зониие һайнаар хангахын түлөө тэдэнэр оролдоно. Һара бүриингөө т... сэб хоёр хоног бүхэнөөр ур... шалан дүүргэхэ социалис ур... га абаад, 18-дахи квартал... иимэ магазиниие мүрысөө... уряа юм.

Тус магазинуудта ор... доо, үшөө халуун кофе уу... хунгэхэноор эдеэлжэ бол... Тиимэһээ түрүүшын үдэр... эхилжэ, эндэ хүн зон ... байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ... М. В. Сахарова, 2. Наймаа... лагшад Н. Прудникова, ... Черных, Л. Алимасова.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН ЭКРАНУУДТА

Улаан-Үдэ хото болон республикын колхоз, совхозуудай, предприяти, эмхи зургаануудай кинотеатр, соёлой ордон, клубуудта февраль һарада харуулагдаха фильмүүд абтаһан байна. Тэдэнэй дунда «Мосфильм» киностудида зохёогдожо гараһан «**Товарищ генерал**» гэһэн уран һайханай фильм бии. Тус фильмын сценариие Евгений Гаврилович, Марк Колосов гэгшэд бэшэжэ, экран дээрэ гаргуулба. Энэ фильм М. Колосовой туужаар найруулагдаһан байна. Манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы түүхын хуудаһануудта дурдагдаһан хүнүүдэй ажаябадалай үндэһөөр фильмын герой байгуулагдаа. Тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхеэр гитлеровскэ сэрэгүүдтэ түрүүшын шанга харюу үгэжэ, шунахайрһан тэдэнэрые үй бута сохилсоһон байгаа.

Фильмын гол герой боложо наадаһан артист Игорь Ледогоров хүнэй һайхан сэдьхэл, түхэл шэнжэ гүйсэд һайнаар харуулжа шадаа.

Үхибүүдэй эгээл дуратай поэтесса Агния Львовна Барто хэдэн жэлэй туршада дайнай үедэ төөриһэн хүүгэдые бэдэржэ, тэдэнэй хуби заяагаар һонирходог, олон мэдээжэ зохёолнуудые бэшэдэг, радиогоор дамжуулжа байдаг юм. «**Хүниие бэдэрнэб**» гэһэн шэнэ фильм радио-дамжуулгын материалаар зохёогдожо, экран дээрэ гаргагдаба.

Максим Горькиин нэрэмжэтэ киностудида Агния Бартогой сценаряар режиссёр Михаил Богин хэдэн бэдэрэлгэнүүдэй түүхэ тухай хөөрэһэн фильм зохёожо, олоной үзэмжэдэ табиһан байна. Фильм дотор бидэнэй балшар жаахан үхибүүдтэ дуратай байһан тухай, дайнай үедэ төөриһэн багашуулые хамгаалһан, тэдэниие хүмүүжүүлһэн манай Эхэ орон тухай хэлэгдэнэ. Мэдээжэ артист Олег Жаков фильмын гол рольдо наадана.

«**Сломанная подкова**». Иимэ гаршагтай уран һайханай фильм Александр Довженкын нэрэмжэтэ киностудида зохёогдожо гараба. Энэ фильм «Лифляндида болоһон үйлэ» гэһэн Жюль Верныи романай удхаар найруулагдаһан.

Одессын киностудида зохёогдожо гараһан «**Юлька**» гэһэн кинофильм дотор техническэ мэргэжэл олохо училищиин һурагшад тухай, тэдэнэй ёһо заншал, абари зангай хүмүүжүүлгэ, шэлэжэ абаһан мэргэжэлдэнь яагаад дуратай болгохо тухай һонирхолтойгоор харуулагдана.

Нүгөөдэнь — «Мосфильм» киностудида зохёогдожо гараһан үргэн экран дээрэ харуулагдаха «**Визит вежливости**» гэһэн хоёр серитэй фильм болоно. Энэ режиссёр Юлий Райзманай шэнэ хүдэлмэринь. «Фильм дотор хүнүүдэй ажабайдал, тэдэнэй һонирхолтой, һонирхолгүй ябадалнууд харуулагдана» гэжэ Райзман хөөрэнэ.

«**Я — Шаповалов Т. П.**» гэһэн фильм «Үндэр нэрэ зэргэ» гэһэн диалогиин түрүүшын фильм болоно. Тэрэ алдар суута гараһан совет восначальник тухай хөөрэнэ. Фильмын геройн ролие кино харагшадта мэдээжэ болоһон актер Евгений Матвеев гүйсэдхэһэн байна. Тус фильм «Мосфильм» киностудида зохёогдожо, экран дээрэ гаргагдаһан.

Мүн энэ һарада «Таллинфильм» киностудиин зохёоһон «**Кровавый камень**», «**Сойти на берег**» гэһэн шэнэ фильмүүд харуулагдажа эхилбэ.

И. БАЛУРОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Уран зураашын үүргэ» — түрүү бэшэг. «Республикын нэгэ үдэр» — суглуулбари. Орон доторхи һонинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Үндэр мэргэжэлтэд» — В. Штеренбергын корреспонденци. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Тэрэнги» — уран зохёолой хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Элдэб һонин. Хилын саанаһаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна. 13... — Һүүлэй һонин. 13.10 — Һурагшадта — «Будильник» (үнгэтэ). 13.40 «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14... — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 15.50 — «Хүгжэмтэ киоск». 16.20 — Уласхоорондын панорама. 16.50 — 17.00 — Забһарлалга. 17.00 — Спортын программа: Санаар трамплинһаа һүрэлгөөр дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). Швецинһээ дамжуулга. 17... — «Экранда — кинокомеди». «Сильва» — уран һайханай фильм. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «...нөөнэй хүгжэм». 20.00 — Хоккейгээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). «Спартак» — ЦСКА (2-дохи, 3-дахи үенүүд). 21.15 — 21.25 — Забһарлалга. 21... — «Кино болгогдоһон уран зохёол». «Преступление и наказание» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 23.10 — Туркмениин ССР-эй искусствын мастернүүдэй концерт. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна. 19... — Улаан альпинистнүүд... ГДР-эй телевизионно уран һайханай фильм (7-дохи — 13-дахи сери хүрэтэр).

МАНАЙ АЙЛШАД

Аха дүү Монголой Арадай Республикын гүрэнэй прокуророй нэгэдэхи орлогшо нүхэр Г. Иш, МНР-эй гүрэнэй прокуратурын таһагай начальник нүхэр Ж. Гомбодорж гэгшэд Улаан-Үдэ хото хани барисаанай ёһоор ерэһэн байна.

Хүндэтэ айлшад республикын нииелэл — Улаан-Үдэ хотодо байхадаа, Буряадай АССР-эй прокуратура, Верховно сүүд, юстициин министерствын, республикын дотоодын хэрэгүүдэй министерствын, хотын Железнодорожно, Октябрьска районуудай прокуратурын хүдэлмэритэй танилсаһан байна. Мүн айлшад ниитын гурим сахиха тухай арадай һайн дуранай дружинануудай, нүхэдэй сүүдэй ажал хүдэлмэреэр һонирхобо.

Хани барисаата МНР-һээ ерэһэн айлшад республикын партийна, советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа, хөөрэлдэһэн байна.

Хүндэтэ айлшад Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрта орожо, «Эртын хюруу» гэһэн шэнэ зүжэг хараба. Республикын прокурор Б. Ц. Цыденжапов айлшадые үдэшэжэ ябалсаа.

И. БАЛУРОВ.

ХҮНДЭТЭ ПИОНЕР

1964 ондо Токиогой Олимпиин нааданда хабаадалсажа, мүнгэн медальда хүртэһэн, 1965 ондо Европын чемпион болоһон, СССР-эй спортын габьяата мастер Великтон Иннокентьевич Баранников Куйбышевай нэрэмжэтэ Нарһатын дунда һургуулида айлшалба.

Буряадай мэдээжэ боксертой уулзалгада һурагшадһаа гадна, багшанар, аймагай түбэй спортсменүүд, хүдөөгэй ГПТУ-гай һурагшад олоороо ерэбэ.

Нютагаймнай хүбүүн боксоор хэды наһатайһаа һонирхожо эхилһэн тухайгаа, удаань Улаан-Үдэ, Москва, Рим, Токио, Берлин хотонуудта туйлаһан амжалтануудаа хөөрэбэ.

— Би мүнөө сэрэгэй албанда байнаб. Саашадаа тренерээр хүдэлжэ, залуу боксернуудые өөрынгөө дүршэлдэ һургаха хүсэлэнтэйб, — гэжэ нүхэр Баранников хэлэнэ.

Удаань Александр Матросовой нэрэмжэтэ дружинын пионернүүд Великтон Баранниковые хүндэтэ пионер болгожо абаһан, дурасхаалай бэлэг барюулһан байна.

В. БАЙБОРОДИН.

Яруунын аймаг.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Февралиин 18-һаа 24 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 18.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Телевизионно һонин (буряадаар). 19.30 — Зүүн Сибириин түмэр харгын управлениин начальник Г. И. Тетерскиин үгэ. 19.55 — Үхибүүдтэ — «Как Лиска-Лариска клад искала» — телевизионно фильм. 20.10 — «Хүн зоной эрилтэ хангалгада — гол анхарал» гэһэн дамжуулга. 20.45 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 21.05 — Соносхолнууд. 21.10 — «Эсэгэ ороной солдадууд» — документальна фильм (4-дэхи сери). 22.10 — Буряадай телевидени ба радиогой оркестрэй дуушан Наталья Будаевагай концерт.

ВТОРНИК, 19.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Телевизионно һонин. 19.25 — «Альтаир» — ахалагша классай һурагшадай телевизионно клуб. 20.05 — «Тосхоной зон» гэһэн дамжуулга. 20.30 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 20.50 — «Уран зураашa ба мүнөөнэй үе» гэһэн дамжуулга. 21.30 — Соносхолнууд. 21.35 — Ж. Зимин. «Зунай шуурган» — Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Гүрэнэй Буряад драмын театрай зүжэг.

СРЕДА, 20.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Телевизионно һонин. 18.25 — «Танай номой тагта». 18.45 — «Уласхоорондын шахардуу байдалай намдаха үедэ үзэл сурталай тэмсэлэй гол зорилго (буряадаар).

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалһан тушаа» — телевизионно документальна фильм.

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Сэлэнгэ» — телевизионно журнал (буряадаар). 21.40 — Станислав Пожлаковой дуунууд.

«Орбита». 22.00 — «Семнадцатый» трансатлантический» — уран һайханай фильм. 23.30 — «Хатарай зал» (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат (үнгэтэ). «Динамо» (М) — «Спартак» (М).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 21.10 — Спортивна программа. 1. Санаар дэлхэйн чемпионат (үнгэтэ). Эрэшүүлэй урилдаан (15 км.). Швецинһээ дамжуулга. 2. Волейболоор СССР-эй чемпионат. Ригын «Радиотехник» — Ростовой СКА (эрэшүүл).

ЧЕТВЕРГ, 21.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Телевизионно һонин. 18.25 — «Хүдөө ажахын эрдэмэй университет».

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — Жолоошодто зорюулагдаһан дамжуулга. 20.00 — «Ради жизни на земле» — телевизор харагшадай бэшэгүүдтэ харюусаһан дамжуулга. 20.40 — Совет Армиин дуу, хатарай ансамблиин концерт.

«Орбита». 21.00 — Сибириин асари томо барилганууд. Хоёрдохи дамжуулга. 21.30 — Поэт Евгений Евтушенкын үдэшэ. Соведүүдэй Байшангай Колонно залһаа дамжуулга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат (үнгэтэ). ЦСКА — «Крылья Советов».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.30 — Спортын программа. 1. Санаар дэлхэйн чемпионат (үнгэтэ). Эхэнэрнүүдэй урилдаан (10 км.) Швецинһээ дамжуулга. 2. Бүмбэгэтэ хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — «Зоркий» (Кр.). 3. Спортлотогой тираж (үнгэтэ). 20.35 — «Дуу сээжэлдэгты» (үнгэтэ).

ПЯТНИЦА, 22.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 15.05 — Һүүлэй һонин. 15.15 — «Орлёнок» телестудиин юнкорнуудай Советскэ Союзай Герой, армиин генерал И. И. Федюнинскитэй уулзалга. 16.05 — Мультфильм (үнгэтэ). 16.15 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд». Композитор Г. Гладков. 16.55 — «Чили: Эрхэ сүлөөтэ үдэр ерэхэл байха». Чилиин социалис партиин генеральна секретарь нүхэр Карлос Альтамиранын хөөрэлдөөн. 17.20 — 19.00 — Забһарлалга.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Үдэшын Улаан-Үдэ» — телевизионно газетэ. 20.00 — «Далайн ябаган сэрэг» — телевизионно фильм. 20.30 — Фильм-концерт.

«Орбита». 21.00 — «Белгородско областиин үгтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». КПСС-эй Белгородско обкомой нэгэдэхи секретарь М. Т. Трунов дамжуулгада хабаадалсана. 21.45 — А. Корнейчук. «Память сердца» — Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ гүрэнэй театрай фильм-зүжэг. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.30 — Спортын программа. 1. Санаар дэлхэйн чемпионат. (үнгэтэ). Эрэшүүлэй эстафетэ (4х10). Швецинһээ дамжуулга. 2. Волейболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Радиотехник» (Ригэ). Эрэшүүлэй наадан. 21.10 — «Холо ойрын дуунууд».

СУББОТО, 23.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.25 — Дамжуулгын программа. 11.30 — «Солдат всегда солдат» — Совет Армиин ба Далайн Сэрэгэй Флодой үдэртэ зорюулагдаһан дамжуулга.

«Орбита». 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 13.35 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» — Совет Армиин ба Далайн Сэрэгэй Флодой үдэртэ зорюулагдаһан дамжуулга. 14.35 — «Ан, амитадай байдал». (үнгэтэ). 15.50 — 16.00 — Забһарлалга. 16.00 — «Хүгжэмтэ киоск». 16.30 — «Элүүр энхэ байдал» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. «Физкультура и спорт». 17.00 — «Искусствын мастернууд — Совет Армиин сэрэгшэдтэ». ССР Союзай Ехэ театрһаа дамжуулга. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.40 — Концертын үргэлжэлэл. 20.10 — «Хүн. Газар. Замбуулин». 20.40 — 20.50 — Забһарлалга. 20.50 — «Зимородок» — уран һайханай фильм. 22.10 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоһон хүгжэмтэ программа. 22.40 — «Бидэнэр ябаһан харгыгаа мартанагүйбди...» — Совет Армиин ба Далайн Сэрэгэй Флодой үдэртэ зорюулагдаһан театрта болоһон уулзалганууд. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.10 — Б. Васильев. «Эгээл һүүлшын үдэр» — фильм-зүжэг.

ВОСКРЕСЕНИ, 24.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — Һурагшадта — «Будильник». 13.40 — Һурагшадта — «Несокрушимая и легендарная» — Совет Армиин түүхээр олимпиада. Нэгэдэхи тур. Советскэ Союзай Герой Ю. Бабанский дамжуулга хүтэлбэрилнэ. 14.40 — Спортын программа. 1. Конькигаар дэлхэйн чемпионат. Эхэнэрнүүдэй дунда урилдаан (үнгэтэ). Голландиһаа дамжуулга. 2. Санаар дэлхэйн чемпионат. 90 метр утатай трамплинһаа һүрэлгэ (үнгэтэ). Швецинһээ дамжуулга. 15.20 — Уласхоорондын панорама. 15.50 — 16.00 — Забһарлалга. 16.00 — «Мүнөөнэй хүгжэм». 16.45 — «Киногоор аяншалагшадай клуб (үнгэтэ). 17.45 — В. Левашов. «Танай корреспондент» — телевизионно зүжэг. Нэгэдэхи ушар — «На перепутье». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Артлото» — эстрадна программа. (үнгэтэ). 20.35 — Документальна фильм. 20.45 — 20.55 — Забһарлалга. 20.55 — «13 стульев» — телевизионно жэжэ зүжэгүүдэй театр. 22.00 — «Айлшалжа хайрыт». Останкинодахи һайндэрэй үдэшэ. 24.00 — «Время» мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 14.40 — «Доктор Солт уезжает» — телевизионно зүжэг (1-дэхи, 2-дохи сери). 16.25 — Концерт.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-..., отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной февралиин 17. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-03340. Заказ № 004...